

Τα δικαιώματά σας κοινωνικής ασφάλισης

στη Ρουμανία

Κοινωνική Ευρώπη

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Οι πληροφορίες που παρέχονται από τον παρόντα οδηγό έχουν συνταχθεί και επικαιροποιηθεί σε στενή συνεργασία με τους εθνικούς αντιπροσώπους του συστήματος αμοιβαίας πληροφόρησης για την κοινωνική προστασία (MISSOC). Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το δίκτυο MISSOC παρέχονται στη διεύθυνση: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=el&catId=815>

Ο παρών οδηγός παρέχει μια γενική περιγραφή του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης που εφαρμόζεται στις αντίστοιχες χώρες. Περισσότερες πληροφορίες παρέχονται μέσω άλλων δημοσιεύσεων του δικτύου MISSOC, οι οποίες διατίθενται μέσω του παραπάνω συνδέσμου. Μπορείτε επίσης να επικοινωνείτε με τις αρμόδιες αρχές και τα ιδρύματα που παρατίθενται στο παράρτημα I του παρόντος οδηγού.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και κάθε πρόσωπο που ενεργεί για λογαριασμό της δεν φέρουν καμία ευθύνη κατ' οιονδήποτε τρόπο για τη χρήση των πληροφοριών που περιέχονται στην παρούσα δημοσίευση.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Κεφάλαιο I: Εισαγωγή, οργάνωση και χρηματοδότηση	6
Εισαγωγή	6
Οργάνωση της κοινωνικής προστασίας	6
Χρηματοδότηση.....	7
Το δικαίωμά σας σε παροχές κοινωνικής ασφάλισης όταν μετακινείστε στην Ευρώπη.....	9
Κεφάλαιο II: Η υγειονομική περίθαλψη	10
Πότε δικαιούστε υγειονομική περίθαλψη;	10
Τι καλύπτεται;	10
Πώς αποκτάτε πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη;	10
Τα δικαιώματά σας σε παροχές υγειονομικής περίθαλψης όταν μετακινείστε στην Ευρώπη	10
Κεφάλαιο III: Παροχές ασθένειας σε χρήμα	12
Πότε δικαιούστε παροχές ασθένειας σε χρήμα;	12
Τι καλύπτεται;	12
Πώς αποκτάτε πρόσβαση σε παροχές ασθένειας σε χρήμα;	13
Το δικαίωμά σας σε παροχές ασθένειας σε χρήμα όταν μετακινείστε στην Ευρώπη.....	13
Κεφάλαιο IV: Παροχές μητρότητας και πατρότητας	15
Πότε δικαιούστε παροχές μητρότητας και πατρότητας;	15
Τι καλύπτεται;	15
Πώς αποκτάτε πρόσβαση στις παροχές μητρότητας;	16
Το δικαίωμά σας σε παροχές μητρότητας και πατρότητας όταν μετακινείστε στην Ευρώπη	16
Κεφάλαιο V: Παροχές αναπηρίας	17
Πότε δικαιούστε παροχές αναπηρίας;	17
Τι καλύπτεται;	17
Πώς αποκτάτε πρόσβαση σε παροχές αναπηρίας;	19
Το δικαίωμά σας σε παροχές αναπηρίας όταν μετακινείστε στην Ευρώπη.....	19
Κεφάλαιο VI: Συντάξεις και παροχές γήρατος	21
Πότε δικαιούστε παροχές γήρατος;	21
Τι καλύπτεται;	22
Πώς αποκτάτε πρόσβαση στις παροχές γήρατος;.....	23
Το δικαίωμά σας σε παροχές γήρατος όταν μετακινείστε στην Ευρώπη	23

Κεφάλαιο VII: Παροχές επιζώντων	25
Πότε δικαιούστε παροχές επιζώντων;	25
Τι καλύπτεται;	26
Πώς αποκτάτε πρόσβαση στις παροχές επιζώντων;	26
Τα δικαιώματά σας σε παροχές επιζώντων όταν μετακινείστε στην Ευρώπη	27
Κεφάλαιο VIII: Παροχές για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες	28
Πότε δικαιούστε παροχές για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες;	28
Τι καλύπτεται;	29
Πώς αποκτάτε πρόσβαση στις παροχές για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες;	29
Τα δικαιώματά σας σε παροχές για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες όταν μετακινείστε στην Ευρώπη	30
Κεφάλαιο IX: Οικογενειακά επιδόματα	31
Πότε δικαιούστε οικογενειακά επιδόματα;	31
Τι καλύπτεται;	31
Πώς αποκτάτε πρόσβαση στα οικογενειακά επιδόματα;	32
Το δικαίωμά σας σε οικογενειακά επιδόματα όταν μετακινείστε στην Ευρώπη	32
Κεφάλαιο X: Ανεργία	34
Πότε δικαιούστε παροχές ανεργίας;	34
Τι καλύπτεται;	34
Πώς αποκτάτε πρόσβαση στις παροχές ανεργίας;	35
Το δικαίωμά σας σε παροχές ανεργίας όταν μετακινείστε στην Ευρώπη	35
Κεφάλαιο XI: Ελάχιστοι πόροι	36
Πότε δικαιούστε επίδομα λόγω ελάχιστων πόρων;	36
Τι καλύπτεται;	36
Πώς αποκτάτε πρόσβαση στα επιδόματα λόγω ελάχιστων πόρων;	36
Το δικαίωμά σας σε επιδόματα λόγω ελάχιστων πόρων όταν μετακινείστε στην Ευρώπη	37
Κεφάλαιο XII: Μακροχρόνια περίθαλψη	38
Πότε δικαιούστε μακροχρόνια περίθαλψη;	38
Τι καλύπτεται;	38
Πώς αποκτάτε πρόσβαση στη μακροχρόνια περίθαλψη;	39
Το δικαίωμά σας σε μακροχρόνια περίθαλψη όταν μετακινείστε στην Ευρώπη	39

Παράρτημα I: Χρήσιμες διευθύνσεις και χρήσιμοι δικτυακοί τόποι.....	41
Παράρτημα II: Ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές	42

Κεφάλαιο I: Εισαγωγή, οργάνωση και χρηματοδότηση

Εισαγωγή

Η κοινωνική προστασία στη Ρουμανία παρέχεται από δημόσιους φορείς σε στενή συνεργασία με ιδιωτικούς.

Οι δημόσιοι φορείς κοινωνικής προστασίας διευθύνουν διάφορα καθεστώτα ασφάλισης σε επίπεδο τόσο κεντρικής όσο και τοπικής διοίκησης.

Σε επίπεδο κεντρικής διοίκησης, τα υπουργεία, εθνικοί οργανισμοί ή εθνικοί φορείς παρέχουν προστασία στους πολίτες σε περιπτώσεις ασθένειας/υγειονομικής περίθαλψης, μητρότητας, αναπηρίας, γήρατος, επιζώντων, εργατικών ατυχημάτων και επαγγελματικών ασθενειών, οικογενειακής/παιδικής μέριμνας και ανεργίας.

Σε επίπεδο τοπικής διοίκησης, τα γραφεία των δημάρχων και οι γενικές διευθύνσεις κοινωνικής πρόνοιας και παιδικής προστασίας των κομητειών καλύπτουν τις ανάγκες των πολιτών με βάση τις αρχές της κοινωνικής αλληλεγγύης και της κοινωνικής ένταξης.

Οι σημαντικότεροι ιδιωτικοί φορείς κοινωνικής προστασίας είναι οι εταιρείες συνταξιοδότησης. Πρόκειται για νέους φορείς που ξεκίνησαν να λειτουργούν μόλις πρόσφατα και είναι αρμόδιοι για τις συντάξεις αναπηρίας, γήρατος και επιζώντων. Οι ιδιωτικοί πάροχοι κοινωνικών υπηρεσιών, από την πλευρά τους, καλύπτουν σε μεγάλο βαθμό τις ανάγκες των πολιτών για μακροχρόνια περίθαλψη.

Οργάνωση της κοινωνικής προστασίας

Κεντρική δημόσια διοίκηση

Το υπουργείο Εργασίας, Οικογένειας και Κοινωνικής Προστασίας (*Ministerul Muncii, Familiei si Protectiei Sociale*) εφαρμόζει τις πολιτικές και στρατηγικές της κυβέρνησης στους τομείς της εργασίας, της οικογένειας, των ίσων ευκαιριών και της κοινωνικής προστασίας.

Το υπουργείο Υγείας (*Ministerul Sanatatii*) καταρτίζει πολιτικές, στρατηγικές και προγράμματα δράσης για τον τομέα της δημόσιας υγείας σύμφωνα με το κυβερνητικό πρόγραμμα. Επομένως, συντονίζει και ελέγχει την εφαρμογή των πολιτικών, των στρατηγικών και των προγραμμάτων δράσης σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

Το υπουργείο Υγείας είναι αρμόδιο για τη μεταρρύθμιση του τομέα της υγείας: οργανώνει, συντονίζει και καθοδηγεί τις δράσεις που διασφαλίζουν τη δημόσια υγεία και προλαμβάνει ή καταπολεμά πρακτικές που τη βλάπτουν.

Το υπουργείο Εθνικής Άμυνας (*Ministerul Apararii Nationale*), το υπουργείο Διοίκησης και Εσωτερικών (*Ministerul Administratiei si Internelor*) και η Ρουμανική Υπηρεσία Πληροφοριών (*Serviciul Român de Informatii*) διαχειρίζονται και διευθύνουν, μέσω των επιμέρους συνταξιοδοτικών φορέων, το δημόσιο σύστημα συντάξεων και, απευθείας, τα καθεστώτα ασφάλισης που αφορούν εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες, παροχές ασθένειας σε χρήμα, παροχές μητρότητας/πατρότητας και οικογενειακές παροχές, για τους υπηρετούντες στους τομείς της άμυνας, της δημόσιας τάξης και της εθνικής ασφάλειας.

Ο εθνικός φορέας δημοσίων συντάξεων (*Casa Nationala de Pensii Publice*) είναι ένας ανεξάρτητος δημόσιος φορέας. Διαχειρίζεται και διευθύνει το δημόσιο σύστημα συντάξεων, καθώς και το καθεστώς ασφάλισης εργατικών ατυχημάτων και επαγγελματικών ασθενειών.

Ο εθνικός οργανισμός απασχόλησης εργατικού δυναμικού (*Agentia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă*) είναι ένας ανεξάρτητος δημόσιος φορέας, ο οποίος διαχειρίζεται και διευθύνει το σύστημα ασφάλισης ανεργίας.

Ο εθνικός φορέας ασφάλισης υγείας (*Casa Națională de Asigurări de Sănătate*) είναι ένας ανεξάρτητος δημόσιος φορέας, ο οποίος διαχειρίζεται και διευθύνει το σύστημα ασφάλισης υγείας υπό τον συντονισμό του υπουργείου Υγείας.

Τοπική δημόσια διοίκηση

Τα γραφεία των δημάρχων και οι γενικές διευθύνσεις κοινωνικής πρόνοιας και παιδικής προστασίας των κομητειών είναι αρμόδιες για την κοινωνική πρόνοια. Οι γενικές διευθύνσεις κοινωνικής πρόνοιας και παιδικής προστασίας των κομητειών υπάγονται στα συμβούλια των κομητειών.

Ιδιωτικοί φορείς

Ο φορέας ασφάλισης δικηγόρων (*Casa de Asigurari a Avocatilor*) διαχειρίζεται και διευθύνει το μοναδικό, ειδικό και αυτόνομο σύστημα συντάξεων και άλλων παροχών κοινωνικής ασφάλισης για δικηγόρους.

Οι εταιρείες συνταξιοδότησης (*societati de pensii*) διαχειρίζονται τα συνταξιοδοτικά ταμεία στο πλαίσιο του συστήματος των ιδιωτικά διαχειριζόμενων συνταξιοδοτικών καθεστώτων (δεύτερος πυλώνας) και στο πλαίσιο των προαιρετικών συνταξιοδοτικών καθεστώτων (τρίτος πυλώνας).

Οι ιδιωτικοί πάροχοι κοινωνικών υπηρεσιών οργανώνονται υπό μορφή ιδιωτικών κέντρων, π.χ. κέντρων ημέρας, κέντρων φροντίδας πλήρους περίθαλψης κ.λπ.

Χρηματοδότηση

Η κοινωνική προστασία χρηματοδοτείται από τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης, από τοπικούς προϋπολογισμούς και από τον κρατικό προϋπολογισμό.

Οι οικογενειακές παροχές και η κοινωνική πρόνοια χρηματοδοτούνται από τη φορολογία. Οι υπόλοιποι κλάδοι χρηματοδοτούνται κατά κύριο λόγο από τις εισφορές, ως εξής:

Γήρατος, αναπηρίας και επιζώντων

▪ Μισθωτός:

Πρώτος πυλώνας: 10,50% (συμπεριλαμβανομένης της εισφοράς 3,0% για τον δεύτερο πυλώνα). Προβλέπεται ανώτατο όριο όσον αφορά τη βάση υπολογισμού, το οποίο ορίζεται στο πενταπλάσιο του υπολογιζόμενου μέσου όρου των ακαθάριστων αποδοχών, ανά πηγή εισοδήματος.

Δεύτερος πυλώνας: ποσοστό 3,0% αφαιρείται από την εισφορά για τον πρώτο πυλώνα. Το ποσοστό της εισφοράς στον δεύτερο πυλώνα αυξάνεται κατά 0,5% ετησίως μέχρι να φτάσει στο 6%. Προβλέπεται ανώτατο όριο όσον αφορά τη βάση υπολογισμού, το οποίο ορίζεται στο πενταπλάσιο του υπολογιζόμενου μέσου όρου των ακαθάριστων αποδοχών, ανά πηγή εισοδήματος.

▪ Εργοδότης:

Πρώτος πυλώνας: Το ποσοστό της εισφοράς εξαρτάται από τις συνθήκες εργασίας: 20,80% για κανονικές συνθήκες εργασίας, 25,80% για δύσκολες συνθήκες εργασίας και 30,80% για ειδικές συνθήκες εργασίας. Προβλέπεται ανώτατο όριο όσον αφορά τη βάση υπολογισμού, το οποίο ορίζεται στο πενταπλάσιο του υπολογιζόμενου μέσου όρου των ακαθάριστων αποδοχών πολλαπλασιαζόμενο με τον μέσο όρο του αριθμού των εργαζομένων.

Δεύτερος πυλώνας: Δεν προβλέπεται υποχρέωση καταβολής εισφορών από τον εργοδότη.

- **Αυτοαπασχολούμενος:**

Πρώτος πυλώνας: Το ποσοστό της εισφοράς εξαρτάται από τις συνθήκες εργασίας (συμπεριλαμβανομένης της εισφοράς 3,0% για τον δεύτερο πυλώνα): 31,30% για κανονικές συνθήκες εργασίας, 36,30% για δύσκολες συνθήκες εργασίας και 41,30% για ειδικές συνθήκες εργασίας. Προβλέπεται κατώτατο όριο όσον αφορά τη βάση υπολογισμού, το οποίο ορίζεται στο 35% του υπολογιζόμενου μέσου όρου των ακαθάριστων αποδοχών, καθώς και ανώτατο όριο, στο πενταπλάσιο του υπολογιζόμενου μέσου όρου των ακαθάριστων αποδοχών.

Δεύτερος πυλώνας: ποσοστό 3,0% αφαιρείται από την εισφορά για τον πρώτο πυλώνα. Το ποσοστό της εισφοράς στον δεύτερο πυλώνα αυξάνεται κατά 0,5% ετησίως μέχρι να φτάσει στο 6%. Προβλέπεται κατώτατο όριο όσον αφορά τη βάση υπολογισμού, το οποίο ορίζεται στο 35% του υπολογιζόμενου μέσου όρου των ακαθάριστων αποδοχών, καθώς και ανώτατο όριο, στο πενταπλάσιο του υπολογιζόμενου μέσου όρου των ακαθάριστων αποδοχών.

Ασθενείας και μητρότητας

- **Μισθωτός:**

Το ποσοστό της εισφοράς για παροχές σε είδος είναι 5,5%. Δεν προβλέπεται εισφορά για παροχές σε χρήμα ούτε και ανώτατο όριο όσον αφορά τη βάση υπολογισμού.

- **Εργοδότης:**

Το ποσοστό της εισφοράς είναι 5,2% για παροχές σε είδος και 0,85% για παροχές σε χρήμα. Όσον αφορά τις εισφορές για παροχές σε χρήμα, το ανώτατο όριο που προβλέπεται για τη βάση υπολογισμού αντιστοιχεί στο 12πλάσιο των ελάχιστων ακαθάριστων αποδοχών για κάθε εργαζόμενο.

- **Αυτοαπασχολούμενος:**

Το ποσοστό της εισφοράς είναι 5,5% για παροχές σε είδος και 0,85% για παροχές σε χρήμα. Όσον αφορά τις εισφορές για παροχές σε είδος, το κατώτατο όριο που προβλέπεται για τη βάση υπολογισμού ισοδυναμεί με τις ελάχιστες ακαθάριστες αποδοχές.

Όσον αφορά τις εισφορές για παροχές σε χρήμα, το ανώτατο όριο που προβλέπεται για τη βάση υπολογισμού ισοδυναμεί με το 12πλάσιο των ελάχιστων ακαθάριστων αποδοχών.

- **Συνταξιούχοι:**

Το ποσοστό της εισφοράς για παροχές σε είδος είναι 5,5%. Δεν προβλέπεται εισφορά για παροχές σε χρήμα. Η εισφορά για παροχές σε είδος δεν μπορεί να μειώνει τη σύνταξη σε ποσό χαμηλότερο των 740 RON (175 ευρώ).

Ανεργίας

- **Μισθωτός:**

Το ποσοστό της εισφοράς είναι 0,5%. Προβλέπεται ανώτατο όριο όσον αφορά τη βάση υπολογισμού, το οποίο ορίζεται στο πενταπλάσιο του υπολογιζόμενου μέσου όρου των ακαθάριστων αποδοχών, ανά πηγή εισοδήματος.

- **Εργοδότης:**

Το ποσοστό της εισφοράς είναι 0,5%. Δεν προβλέπεται ανώτατο όριο για τη βάση υπολογισμού.

- **Αυτοαπασχολούμενος:**

Το ποσοστό της εισφοράς είναι 1%.

Προβλέπεται κατώτατο όριο όσον αφορά τη βάση υπολογισμού, το οποίο ισοδυναμεί με τις ελάχιστες ακαθάριστες αποδοχές και ανώτατο όριο, το οποίο ορίζεται στο πενταπλάσιο του υπολογιζόμενου μέσου όρου των ακαθάριστων αποδοχών.

Εργατικών ατυχημάτων και επαγγελματικών ασθενειών

▪ Μισθωτός:

Δεν προβλέπεται υποχρέωση καταβολής εισφορών από τον μισθωτό.

▪ Εργοδότης:

Το ποσοστό της εισφοράς κυμαίνεται μεταξύ 0,15% και 0,85% αναλόγως των κατηγοριών κινδύνου. Δεν προβλέπεται ανώτατο όριο όσον αφορά τη βάση υπολογισμού.

▪ Αυτοαπασχολούμενος:

Το ποσοστό της εισφοράς είναι 1%.

Προβλέπεται κατώτατο όριο όσον αφορά τη βάση υπολογισμού, το οποίο ορίζεται στο 35% του υπολογιζόμενου μέσου όρου των ακαθάριστων αποδοχών, καθώς και ανώτατο όριο, στο πενταπλάσιο του υπολογιζόμενου μέσου όρου των ακαθάριστων αποδοχών.

Το δικαίωμά σας σε παροχές κοινωνικής ασφάλισης όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Τα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης διαφέρουν από χώρα σε χώρα, γι' αυτό και οι σχετικές διατάξεις της ΕΕ αποσκοπούν στον καλύτερο συντονισμό τους. Είναι σημαντικό να υπάρχουν κοινοί κανόνες που διασφαλίζουν την πρόσβαση στις κοινωνικές παροχές ώστε να μη ζημιώνονται οι ευρωπαίοι εργαζόμενοι και άλλοι ασφαλισμένοι όταν ασκούν το δικαίωμά τους για ελεύθερη κυκλοφορία εντός της ΕΕ. Οι κανόνες αυτοί βασίζονται σε τέσσερις αρχές.

- Όταν μετακινείστε εντός της Ευρώπης, είστε πάντα ασφαλισμένος με βάση τη νομοθεσία ενός και μόνο κράτους μέλους: κατά κανόνα, εάν είστε εργαζόμενος, η χώρα αυτή θα είναι η χώρα στην οποία εργάζεστε, εάν δεν εργάζεστε, θα είναι η χώρα στην οποία διαμένετε.
- Η αρχή της ίσης μεταχείρισης διασφαλίζει ότι έχετε τα ίδια δικαιώματα και υποχρεώσεις με τους πολίτες της χώρας στην οποία είστε ασφαλισμένος.
- Όταν είναι απαραίτητο, περίοδοι ασφάλισης που κατοχυρώνονται σε άλλες χώρες της ΕΕ μπορούν να λαμβάνονται υπόψη για τη χορήγηση κάποιου επιδόματος.
- Οι παροχές σε χρήμα μπορούν να «εξαγονται», εάν ζείτε σε χώρα διαφορετική από εκείνη στην οποία είστε ασφαλισμένος.

Μπορείτε να επικαλείστε τις διατάξεις της ΕΕ για τον συντονισμό της κοινωνικής ασφάλισης στα 27 κράτη μέλη, τη Νορβηγία, την Ισλανδία, το Λιχτενστάιν (ΕΟΧ) και την Ελβετία (31 χώρες συνολικά).

Ορισμένες γενικές πληροφορίες σχετικά με τις διατάξεις της ΕΕ παρέχονται στο τέλος κάθε κεφαλαίου. Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων κοινωνικής ασφάλισης για όσους μετακινούνται ή ταξιδεύουν στην ΕΕ, την Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία ή την Ελβετία διατίθενται στη διεύθυνση: <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

Κεφάλαιο II: Η υγειονομική περίθαλψη

Πότε δικαιούστε υγειονομική περίθαλψη;

Όλοι όσοι διαμένουν νόμιμα στη Ρουμανία καλύπτονται από το εθνικό ταμείο ασφάλισης υγείας, συμπεριλαμβανομένων των αλλοδαπών του διαμένουν μόνιμα στη χώρα.

Για να μπορεί ο ασφαλισμένος και οι εξαρτώμενοι από αυτόν να λαμβάνουν παροχές υγειονομικής περίθαλψης, πρέπει να έχουν καταβληθεί εισφορές για τουλάχιστον 6 μήνες κατά τη διάρκεια των προηγούμενων 12 ημερολογιακών μηνών. Σε περίπτωση έκτακτης χειρουργικής επέμβασης, φυματίωσης, AIDS ή άλλων μολυσματικών ασθενειών δεν απαιτείται ελάχιστη περίοδος ασφάλισης.

Υγειονομική περίθαλψη παρέχεται επίσης στους πανεπιστημιακούς φοιτητές, στους στρατευμένους και στους έγκλειστους σε φυλακές.

Η δυνατότητα προαιρετικής κάλυψης παρέχεται στους προσωρινά διαμένοντες και στους διαπιστευμένους στη χώρα διπλωμάτες.

Τι καλύπτεται;

Η ασφάλιση υγείας καλύπτει μια δέσμη βασικών ιατρικών υπηρεσιών, η οποία ενημερώνεται τακτικά από το υπουργείο Υγείας (βλ. http://www.ms.ro/documente/401_1079_Nota%20pachet%202.07..doc για τον κατάλογο των σχετικών υπηρεσιών). Η δέσμη των βασικών ιατρικών υπηρεσιών παρέχεται δωρεάν, αλλά ο ασθενής επιβαρύνεται με το κόστος των φαρμάκων (περίθαλψη εξωτερικών ασθενών), και των οδοντιατρικών υπηρεσιών και υπηρεσιών οπτικών. Υπάρχει κατάλογος φαρμάκων που παρέχονται με έκπτωση για ορισμένες κατηγορίες ατόμων (κυρίως συνταξιούχους).

Πώς αποκτάτε πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη;

Οι ιατρικές υπηρεσίες παρέχονται απευθείας από τοπικά ταμεία ασφάλισης υγείας και περιλαμβάνουν περίθαλψη από γενικούς και ειδικούς ιατρούς, περίθαλψη εξωτερικών ασθενών, νοσοκομειακή περίθαλψη, φάρμακα, συσκευές, αποκατάσταση, προληπτική ιατρική βοήθεια, περίθαλψη μητρότητας, μεταφορά και άλλες υπηρεσίες.

Ο ασφαλισμένος πρέπει να επιλέγει έναν οικογενειακό ιατρό (γενικό παθολόγο) για τις ιατρικές υπηρεσίες γενικής φύσης.

Η επιλογή αυτή γίνεται από κάθε ασφαλισμένο και με βάση προσωπικά κριτήρια (εγγύτητα στην κατοικία ή στον χώρο εργασίας, λιγότεροι ασθενείς, υψηλό επίπεδο επαγγελματισμού κ.λπ.). Οι ασφαλισμένοι μπορούν να απευθύνονται κατευθείαν στους ειδικούς ιατρούς μόνο για επείγοντα θέματα στα τοπικά ιατρεία. Για όλες τις άλλες περιπτώσεις, πρέπει να διαθέτουν παραπομπικό από τον οικογενειακό ιατρό τους.

Τα δικαιώματά σας σε παροχές υγειονομικής περίθαλψης όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Εάν διαμένετε προσωρινά ή μόνιμα σε άλλη χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή στην Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία ή την Ελβετία, μπορείτε, τόσο εσείς όσο και η οικογένειά σας, να χρησιμοποιείτε τις υπηρεσίες δημόσιας υγειονομικής περίθαλψης που παρέχονται εκεί. Αυτό δεν σημαίνει απαραίτητα ότι η περίθαλψη θα είναι δωρεάν, πράγμα το οποίο εξαρτάται από τη νομοθεσία της κάθε χώρας.

Εάν προγραμματίζετε προσωρινή παραμονή (διακοπές, επαγγελματικό ταξίδι κ.λπ.) σε άλλη χώρα της ΕΕ ή στην Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία ή την Ελβετία, προμηθευτείτε την ευρωπαϊκή κάρτα ασφάλισης ασθενείας (EHIC) προτού αναχωρήσετε. Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την κάρτα EHIC και πώς να την αποκτήσετε παρέχονται στη διεύθυνση: <http://ehic.europa.eu>

Εάν προγραμματίζετε να εγκατασταθείτε μόνιμα σε άλλη χώρα της ΕΕ, περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματά σας σχετικά με παροχές υγειονομικής περίθαλψης παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

Κεφάλαιο III: Παροχές ασθενείας σε χρήμα

Πότε δικαιούστε παροχές ασθενείας σε χρήμα;

Οι παροχές ασθενείας σε χρήμα παρέχονται στους απασχολούμενους που διαμένουν στη Ρουμανία (μισθωτοί με ατομική σύμβαση, δημόσιοι υπάλληλοι, δικαστές, προσωπικό διπλωματικών και προξενικών αρχών, ορισμένοι αξιωματούχοι στις εκτελεστικές, νομοθετικές και διοικητικές αρχές, μέλη συντεχνιών, άτομα που λαμβάνουν παροχές ανεργίας, αυτοαπασχολούμενοι).

Παροχές ανεργίας σε χρήμα για προσωρινή ανικανότητα προς εργασία

Οι παροχές αυτές καταβάλλονται ως αποζημίωση για απώλεια εισοδήματος λόγω ασθένειας. Για να δικαιούστε τέτοιες παροχές, πρέπει να έχετε καταβάλει εισφορές για τουλάχιστον 6 μήνες κατά τη διάρκεια των 12 προηγούμενων μηνών, πριν από την εμφάνιση της ανικανότητας.

Σε περίπτωση έκτακτης χειρουργικής επέμβασης, φυματίωσης, AIDS ή άλλων μολυσματικών ασθενειών δεν απαιτείται ελάχιστη περίοδος ασφάλισης. Η κάλυψη εξακολουθεί να ισχύει για ορισμένες άλλες περιόδους, όπως τα διαστήματα κατά τα οποία καταβάλλονται παροχές κοινωνικής ασφάλισης και τις περιόδους πανεπιστημιακής φοίτησης, στρατιωτικής θητείας ή φυλάκισης.

Επίδομα πρόληψης ασθενείας και αποκατάστασης για επιστροφή στην εργασία

Το επίδομα αυτό καταβάλλεται σε άτομα που συμμετέχουν σε πρωτοβουλίες αποκατάστασης μέσω της απασχόλησής τους σε εναλλακτική θέση εργασίας.

Επίδομα παιδικής μέριμνας

Ο ασφαλισμένος δικαιούται να διακόπτει τη δραστηριότητά του και να λαμβάνει αποζημιώσεις ασθενείας σε περίπτωση που το παιδί του (ηλικίας έως 7 ετών ή έως 18 ετών εάν το παιδί πάσχει από αναπηρία) προσβληθεί από ασθένεια.

Ιατρικές παροχές

Οι παροχές αυτές χορηγούνται σε όσους έχουν καταβάλει τουλάχιστον 1 μήνα εισφορών κατά τους τελευταίους 12 μήνες. Σε περίπτωση έκτακτης χειρουργικής επέμβασης, φυματίωσης, AIDS ή άλλων μολυσματικών ασθενειών δεν απαιτείται ελάχιστη περίοδος ασφάλισης για ορισμένες κατηγορίες μόνιμων κατοίκων.

Ο ισχύων μηχανισμός χορήγησης παροχών ασθενείας τελεί υπό αναθεώρηση από το υπουργείο Εργασίας, Οικογένειας και Κοινωνικής Προστασίας. Όσον αφορά τις προσωρινές παροχές ή τη συνταξιοδότηση, αναμένεται να θεσπιστούν αυστηρότερες προϋποθέσεις.

Τι καλύπτεται;

Παροχές ανεργίας σε χρήμα για προσωρινή ανικανότητα προς εργασία

Οι παροχές ανεργίας σε χρήμα για προσωρινή ανικανότητα προς εργασία αντιπροσωπεύουν το 75% των μέσων μηνιαίων αποδοχών του ασφαλισμένου* (100% για

* Οι μέσες μηνιαίες αποδοχές ισούνται με τις μέσες αποδοχές των τελευταίων 6 μηνών πριν από την εμφάνιση της ανικανότητας. Οι μέγιστες μηνιαίες αποδοχές για τον υπολογισμό των παροχών ισούνται με το 12πλάσιο του εθνικού ελάχιστου μικτού μηνιαίου μισθού.

περιπτώσεις έκτακτης χειρουργικής επέμβασης, φυματίωσης, AIDS ή άλλων μολυσματικών ασθενειών).

Ο ασφαλισμένος δικαιούται αποζημίωση ασθενείας για το συνολικό διάστημα της ανικανότητας προς εργασία, έως 183 ημέρες ανά έτος για κάθε ασθένεια. Το διάστημα αυτό μπορεί να παρατείνεται υπό προϋποθέσεις. Σε περίπτωση φυματίωσης και άλλων ειδικών ασθενειών, η αποζημίωση καταβάλλεται για ένα έτος με δυνατότητα παράτασης για έξι ακόμα μήνες.

Εάν ο δικαιούχος δεν έχει αποθεραπευτεί μετά την περίοδο κατά την οποία δικαιούται παροχές, ο ιατρός μπορεί να προτείνει προσωρινή ή μόνιμη αποχώρηση από την εργασία.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, ο ιατρός μπορεί να προτείνει μειωμένο ωράριο εργασίας, οπότε και η παροχή προς τον δικαιούχο προσαρμόζεται ανάλογα. Όταν απαιτείται οπωσδήποτε αποκατάσταση, ο ασφαλισμένος δικαιούται επίσης λουτροθεραπεία.

Επίδομα πρόληψης ασθενείας και αποκατάστασης για επιστροφή στην εργασία

Η εν λόγω παροχή προβλέπει την προσωρινή αποκατάσταση του ασφαλισμένου μέσω της τοποθέτησής του σε εναλλακτική θέση εργασίας και της χορήγησης χρηματικού επιδόματος προς μερική αποζημίωση της απώλειας εισοδήματος λόγω του περιορισμένου ωραρίου εργασίας. Το ύψος κάθε επιδόματος δεν μπορεί να υπερβαίνει το 25% των μέσων μηνιαίων αποδοχών του ασφαλισμένου* κατά τους τελευταίους 6 μήνες πριν από την εμφάνιση της ανικανότητας. Οι παροχές καταβάλλονται για 90 ημέρες κατ' ανώτατο όριο ετησίως. Επίδομα ίσο προς το 75 % των μέσων μηνιαίων αποδοχών του ασφαλισμένου κατά τους τελευταίους 6 μήνες πριν από την εμφάνιση της ανικανότητας χορηγείται σε όσους τοποθετούνται σε απομόνωση (καραντίνα).

Επίδομα παιδικής μέριμνας

Επίδομα ίσο προς το 85 % των μέσων μηνιαίων αποδοχών του ασφαλισμένου κατά τους τελευταίους 6 μήνες πριν από την υποβολή της αίτησης. Το επίδομα αυτό καταβάλλεται για μέγιστο διάστημα 45 ημερών ανά ημερολογιακό έτος (και μπορεί να παρατείνεται υπό προϋποθέσεις) για παιδί ηλικίας κάτω των 7 ετών, ή των 18 ετών σε περίπτωση παιδιού με αναπηρία.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση σε παροχές ασθενείας σε χρήμα;

Ο εργαζόμενος οφείλει να ενημερώνει τον εργοδότη του και να προσκομίζει τα απαραίτητα αποδεικτικά εντός προθεσμίας 5 ημερών από την εμφάνιση της ανικανότητας.

Ο εργοδότης δεν μπορεί να αποφασίζει εάν ένας εργαζόμενος είναι ή όχι σε θέση να εργαστεί, αλλά σε περιπτώσεις όπου εγείρονται αμφιβολίες, μπορεί να ζητά ιατρική γνωμάτευση που να επιβεβαιώνει την ανικανότητα. Τα τοπικά παραρτήματα του εθνικού φορέα ασφάλισης υγείας μπορούν επίσης να ζητούν επαλήθευση της ανικανότητας του ασφαλισμένου προς εργασία, ακόμη και όταν αυτός διαθέτει ιατρική γνωμάτευση που πιστοποιεί την πάθησή του.

Το δικαίωμά σας σε παροχές ασθενείας σε χρήμα όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Κατά κανόνα, οι παροχές ασθενείας σε χρήμα (δηλαδή παροχές που συνήθως αντικαθιστούν το εισόδημα που διακόπτεται λόγω ασθενείας) καταβάλλονται σύμφωνα με

* Οι μέσες μηνιαίες αποδοχές ισούνται με τις μέσες αποδοχές των τελευταίων 6 μηνών πριν από την εμφάνιση της ανικανότητας. Οι μέγιστες μηνιαίες αποδοχές για τον υπολογισμό των παροχών ισούνται με το 12πλάσιο του εθνικού ελάχιστου μικτού μηνιαίου μισθού.

τη νομοθεσία της χώρας στην οποία είστε ασφαλισμένοι, ανεξάρτητα από τον τόπο της προσωρινής ή μόνιμης κατοικίας σας*.

Όταν εγκαθίσταστε σε άλλη χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία και την Ελβετία, κάθε φορά που πρέπει να πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις ώστε να δικαιούστε παροχή ασθενοίας, ο αρμόδιος φορέας (δηλαδή ο φορέας της χώρας στην οποία είστε ασφαλισμένοι) πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις περιόδους ασφάλισης, διαμονής ή απασχόλησης που έχετε συμπληρώσει βάσει της νομοθεσίας της σχετικής από τις προαναφερθείσες χώρες. Διασφαλίζεται έτσι ότι οι εργαζόμενοι δεν χάνουν την κάλυψη της ασφάλισης ασθενοίας όταν αλλάζουν εργασία ή εγκαθίστανται σε άλλο κράτος.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

* Ορισμένες μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και δεν μπορούν επομένως να «εξαγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

Κεφάλαιο IV: Παροχές μητρότητας και πατρότητας

Πότε δικαιούστε παροχές μητρότητας και πατρότητας;

Οι παροχές μητρότητας που προβλέπονται στη Ρουμανία είναι οι εξής:

- αποζημίωση μητρότητας, που χορηγείται στη μητέρα ·
- αποζημίωση ανατροφής τέκνου, που χορηγείται είτε στη μητέρα είτε στον πατέρα ·
- επίδομα τοκετού.

Οι αποζημιώσεις αυτές χορηγούνται σε ρουμάνους πολίτες που διαμένουν στη χώρα και σε αλλοδαπούς που έχουν απολέσει την ιθαγένειά τους και διαμένουν νόμιμα στη Ρουμανία. Και στις δύο περιπτώσεις, ο γονέας πρέπει να ζει μαζί με το παιδί για το οποίο ζητά την παροχή.

Αποζημίωση μητρότητας

Για να δικαιούται παροχές μητρότητας, ο ασφαλισμένος πρέπει να έχει καταβάλει εισφορές για τουλάχιστον 1 μήνα κατά τη διάρκεια των τελευταίων 12 μηνών.

Επίδομα κινδύνου μητρότητας καταβάλλεται στις έγκυες εργαζόμενες ή στις εργαζόμενες μητέρες για την προστασία της υγείας των ιδίων και των παιδιών τους.

Αποζημίωση ανατροφής τέκνου

Η εν λόγω παροχή χορηγείται σε άτομα που διαμένουν στη Ρουμανία και έχουν αποκτήσει φορολογήσιμο εισόδημα κατά τους 12 μήνες πριν από την ημερομηνία του τοκετού, έχουν καταβάλει εισφορές στο πρόγραμμα κοινωνικής ασφάλισης ή έχουν λάβει παροχή ανεργίας ή επίδομα κοινωνικής ασφάλισης.

Ο υφιστάμενος μηχανισμός χορήγησης παροχών μητρότητας τελεί υπό αναθεώρηση από το υπουργείο Εργασίας.

Τι καλύπτεται;

Αποζημίωση μητρότητας

Η αποζημίωση μητρότητας καταβάλλεται στην ασφαλισμένη μητέρα για διάστημα 120 ημερολογιακών ημερών (63 ημέρες πριν και 63 ημέρες μετά τον τοκετό). Από τον Ιανουάριο του 2009, η μητέρα λαμβάνει για τη συνολική περίοδο το 85% του μέσου μηνιαίου μισθού με βάση τους 6 προηγούμενους μήνες, αλλά όχι λιγότερα από 600 RON (142 ευρώ) και όχι περισσότερα από 4.000 RON (943 ευρώ) ανά μήνα. Οι μέγιστες μηνιαίες αποδοχές για τον υπολογισμό των παροχών ισούνται με το 12 πλάσιο του εθνικού ελάχιστου μικτού μηνιαίου μισθού. Η αποζημίωση καταβάλλεται ακόμη και σε περίπτωση που του παιδί γεννιέται νεκρό. Η αποζημίωση χορηγείται από τον προϋπολογισμό κοινωνικής ασφάλισης.

Επίδομα κινδύνου μητρότητας

Καταβάλλεται το 75 % των μέσων μηνιαίων αποδοχών του ασφαλισμένου για διάστημα έως 120 ημερών.

Αποζημίωση ανατροφής τέκνου

Σε ειδικές περιπτώσεις, στο τέλος της περιόδου μητρότητας, ένας από τους γονείς μπορεί να δικαιούται αποζημίωση ανατροφής τέκνου, η οποία χορηγείται για διάστημα έως δύο ετών (ή τριών σε περίπτωση παιδιού με αναπηρία). Το ποσό της αποζημίωσης ορίζεται στο 85%

του μέσου μισθού των προηγούμενων 12 μηνών, αλλά δεν μπορεί να είναι χαμηλότερο από 600 RON (142 ευρώ) και υψηλότερο από 4.000 RON (943 ευρώ) το μήνα. Η αποζημίωση ανατροφής τέκνου καταβάλλεται έως ότου το παιδί συμπληρώσει 2 χρόνια ζωής (ή 3 σε περίπτωση παιδιού με αναπηρία). Εάν ο ασφαλισμένος γονέας επιστρέψει στην εργασία του, η παροχή διακόπτεται και αντικαθίσταται από εισοδηματικό συμπλήρωμα ύψους 100 RON (24 ευρώ) το μήνα.

Επίδομα τοκετού

Το επίδομα τοκετού αποτελεί εφάπαξ πληρωμή για κάθε νεογέννητο παιδί, αλλά μόνο για τα πρώτα τέσσερα τέκνα. Από τον Ιανουάριο του 2009, το ύψος του εν λόγω επιδόματος ορίστηκε στα 230 RON (54 ευρώ), και καταβάλλεται από τον κρατικό προϋπολογισμό.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση στις παροχές μητρότητας;

Η αποζημίωση μητρότητας και η αποζημίωση ανατροφής τέκνου καταβάλλονται σε τακτική βάση, απευθείας από τον εργοδότη. Τα επίδομα τοκετού και το επίδομα μονογονεϊκής οικογένειας καταβάλλονται σε μετρητά από τις τοπικές δημοτικές αρχές.

Το δικαίωμά σας σε παροχές μητρότητας και πατρότητας όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Οι διατάξεις συντονισμού καλύπτουν παροχές μητρότητας και τις συναφείς παροχές πατρότητας. Όταν πρέπει να πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις για να δικαιούστε παροχές, ο αρμόδιος φορέας (δηλαδή ο φορέας της χώρας στην οποία είστε ασφαλισμένοι) πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις περιόδους ασφάλισης, διαμονής ή απασχόλησης που έχετε συμπληρώσει βάσει της νομοθεσίας άλλης χώρας της ΕΕ, καθώς και της Ισλανδίας, του Λιχτενστάιν, της Νορβηγίας ή της Ελβετίας.

Κατά κανόνα, οι παροχές σε χρήμα (δηλαδή παροχές που αντικαθιστούν το εισόδημα που διακόπτεται) καταβάλλονται σύμφωνα με τη νομοθεσία της χώρας στην οποία είστε ασφαλισμένοι, ανεξάρτητα από τον τόπο της προσωρινής ή μόνιμης κατοικίας σας.* Οι παροχές σε είδος (δηλαδή ιατρική και οδοντιατρική περίθαλψη, φάρμακα και νοσοκομειακή περίθαλψη) παρέχονται σύμφωνα με τη νομοθεσία της χώρας διαμονής σας, όπως εάν ήσασταν ασφαλισμένοι εκεί.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

* Ορισμένες μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και δεν μπορούν επομένως να «εξαγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

Κεφάλαιο V: Παροχές αναπηρίας

Πότε δικαιούστε παροχές αναπηρίας;

Συντάξεις αναπηρίας (πρώτος πυλώνας)

Κάθε ασφαλισμένος στο δημόσιο σύστημα συντάξεων (πρώτος πυλώνας) δικαιούται σύνταξη αναπηρίας (pensie de invaliditate) σε περίπτωση απώλειας του 50% τουλάχιστον της ικανότητάς του προς εργασία ως αποτέλεσμα ατυχήματος ή ασθένειας (συμπεριλαμβανομένων των εργατικών ατυχημάτων και επαγγελματικών ασθενειών).

Επί του παρόντος ισχύουν τρεις κατηγορίες αναπηρίας: η κατηγορία I αντιστοιχεί σε ανικανότητα προς οποιαδήποτε εργασία με ανάγκη συνεχούς φροντίδας, η κατηγορία II αφορά ανικανότητα προς οποιαδήποτε εργασία αλλά χωρίς ανάγκη συνεχούς φροντίδας ενώ η κατηγορία III συνεπάγεται απώλεια τουλάχιστον του 50 % της ικανότητας προς εργασία, αλλά με διατήρηση της δυνατότητας του αναπήρου να ασκεί επαγγελματική δραστηριότητα.

Η προϋπόθεση της περιόδου εισφορών εξαρτάται από την ηλικία του ενδιαφερόμενου κατά τη στιγμή της έκδοσης της ιατρικής απόφασης σχετικά με την ανικανότητα προς εργασία. Η προϋπόθεση αυτή δεν ισχύει όταν η αναπηρία είναι αποτέλεσμα εργατικού ατυχήματος, επαγγελματικής ασθένειας, σχιζοφρένειας, νεοπλασίας, AIDS, ή εκδηλώνεται κατά τη διάρκεια εκπλήρωσης στρατιωτικών υποχρεώσεων.

Δεν υπάρχει προϋπόθεση που να ορίζει ότι ο ενδιαφερόμενος πρέπει να είναι ασφαλισμένος κατά την ημερομηνία εκδήλωσης της αναπηρίας.

Κατά τον υπολογισμό της περιόδου εισφορών λαμβάνονται υπόψη τυχόν περίοδοι άνευ εισφορών, όπως περίοδοι χορήγησης συντάξεων αναπηρίας ή αποζημιώσεων προσωρινής ανικανότητας προς εργασία, περίοδοι παρακολούθησης πανεπιστημιακών σπουδών με προϋπόθεση αποφοίτησης κ.λπ.

Συντάξεις αναπηρίας (δεύτερος πυλώνας)

Οι συμμετέχοντες στο σύστημα των ιδιωτικά διαχειριζόμενων συνταξιοδοτικών καθεστώτων (δεύτερος πυλώνας) δικαιούνται εφάπαξ πληρωμή σε περίπτωση που δικαιούνται επίσης σύνταξη αναπηρίας κατηγορίας I ή II από τον πρώτο πυλώνα, και εφόσον η αναπηρία είναι μη αναστρέψιμη.

Οι κανόνες αυτοί ισχύουν προσωρινά. Εκκρεμεί η ψήφιση νόμου σχετικά με την οργάνωση και τη λειτουργία του συστήματος πληρωμών των ιδιωτικών συντάξεων.

Τι καλύπτεται;

Συντάξεις αναπηρίας (πρώτος πυλώνας)

Η σύνταξη αναπηρίας του πρώτου πυλώνα υπολογίζεται και καταβάλλεται σε μηνιαία βάση μέσω συστήματος μοριοδότησης.

Η σύνταξη καθορίζεται από τη διάρκεια της περιόδου εισφορών, το ύψος των αποδοχών και την κατηγορία αναπηρίας (στοιχεία μεταβλητά για κάθε ενδιαφερόμενο), καθώς και από την αξία του μορίου σύνταξης (που είναι σταθερή για όλους τους συνταξιούχους).

Το μηνιαίο ποσό ισούται με εκείνο των μηνιαίων ακαθάριστων αποδοχών του ενδιαφερόμενου διαιρεμένο με το αντίστοιχο των μέσων ακαθάριστων αποδοχών.

Το ετήσιο ποσό ισούται με το άθροισμα των μηνιαίων ποσών ενός έτους διαιρεμένο με το δώδεκα. Ο ενδιαφερόμενος συγκεντρώνει επίσης πλασματικά ετήσια ποσά για περιόδους άνευ εισφορών.

Συγκεντρώνει επίσης ετήσια ποσά για δυνητικές περιόδους εισφορών που αντιστοιχούν στην εκάστοτε κατηγορία αναπηρίας. Μια δυνητική περίοδος εισφορών αντιστοιχεί στη διαφορά μεταξύ της πλήρους περιόδου εισφορών και της περιόδου εισφορών που συγκεντρώνει ο ενδιαφερόμενος μέχρι την ημερομηνία χορήγησης σύνταξης αναπηρίας κατηγορίας I ή II. Η περίοδος αυτή δεν μπορεί να υπερβαίνει την περίοδο εισφορών που θα μπορούσε δυνητικά να συμπληρώσει ο ενδιαφερόμενος από την ημερομηνία χορήγησης της σύνταξης αναπηρίας κατηγορίας I ή II μέχρι την προβλεπόμενη ημερομηνία συνταξιοδότησης.

Το ετήσιο μέσο ποσό ισούται με το άθροισμα των επιμέρους ετήσιων ποσών διαιρεμένο με τον αριθμό που αντιστοιχεί στην πλήρη περίοδο εισφορών.

Το ποσό της σύνταξης αναπηρίας υπολογίζεται ως το ετήσιο μέσο ποσό πολλαπλασιαζόμενο με την αξία του μορίου σύνταξης.

Από 1ης Ιανουαρίου 2012, η αξία του μορίου σύνταξης αναπροσαρμόζεται ετησίως ώστε να αντιστοιχεί στο 100% του ποσοστού του πληθωρισμού συν το 50% της πραγματικής αύξησης των μέσων ακαθάριστων αποδοχών κατά το προηγούμενο έτος. Την 1η Ιουλίου 2011 η αξία του μορίου σύνταξης είναι 732.80 RON (173 ευρώ).

Ο ενδιαφερόμενος για τον οποίο διαπιστώνεται αναπηρία κατηγορίας I, δικαιούται επίσης αποζημίωση φροντιστή. Η αποζημίωση φροντιστή αντιστοιχεί στο 80% της αξίας των μορίων σύνταξης.

Οι δικαιούχοι σύνταξης αναπηρίας κατηγορίας III και οι δικαιούχοι σύνταξης τυφλού μπορούν να διαθέτουν και εισοδήματα από εργασία. Ωστόσο ο χρόνος απασχόλησης δικαιούχου σύνταξης κατηγορίας III δεν μπορεί να υπερβαίνει το ήμισυ του πλήρους ωραρίου απασχόλησης για συγκεκριμένη εργασία.

Οι συνταξιούχοι οποιασδήποτε κατηγορίας αναπηρίας μπορούν να διαθέτουν εισοδήματα από εργασία ως δημοτικοί σύμβουλοι ή σύμβουλοι κομητείας.

Ο συνταξιούχος μπορεί να ζητά εκ νέου υπολογισμό της σύνταξής του κάθε φορά που συμπληρώνει νέα περίοδο εισφορών.

Σε περίπτωση που ο δικαιούχος σύνταξης αναπηρίας πληροί τα κριτήρια για περισσότερες από μία συντάξεις, μπορεί να επιλέξει την ευνοϊκότερη από αυτές. Η αποζημίωση φροντιστή εξακολουθεί να καταβάλλεται σε κάθε περίπτωση.

Η σύνταξη αναπηρίας μείον τις νόμιμες κρατήσεις υπόκειται σε φορολογία εισοδήματος.

Συντάξεις αναπηρίας (δεύτερος πυλώνας)

Το εφάπαξ ποσό που υπολογίζεται και καταβάλλεται υπό τον δεύτερο πυλώνα ισούται με το καθαρό προσωπικό ποσό που συσσωρεύεται στον ατομικό λογαριασμό που είχε ανοίξει ο συμμετέχων στο συνταξιοδοτικό ταμείο.

Ο συμμετέχων δικαιούται το ποσό των εισφορών που έχει καταβάλει, μειωμένο κατά το ποσό των επιβαρύνσεων μεταβίβασης και των νόμιμων τελών.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση σε παροχές αναπηρίας;

Συντάξεις αναπηρίας (πρώτος πυλώνας)

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να υποβάλλουν αιτήσεις για σύνταξη αναπηρίας στα κατά τόπους γραφεία συντάξεων των κομητειών. Τα γραφεία συντάξεων των κομητειών υπάγονται στον εθνικό φορέα δημοσίων συντάξεων. Οι υπηρετούντες στον τομέα της άμυνας, της δημόσιας τάξης και της εθνικής ασφάλειας υποβάλλουν αιτήσεις για σύνταξη αναπηρίας στους αντίστοιχους επιμέρους συνταξιοδοτικούς φορείς.

Εξετάζεται στη συνέχεια η κατηγορία αναπηρίας, η οποία και πιστοποιείται από ιατρό, ειδικό σε θέματα κοινωνικής ασφάλισης, του ίδιου γραφείου συντάξεων της κομητείας ή από την αρμόδια ιατρική επιτροπή για τα στρατιωτικά νοσοκομεία. Προβλέπεται επίσης περιοδική αξιολόγηση της εξέλιξης της υγείας του δικαιούχου της σύνταξης και της ενδεχόμενης ανάγκης αλλαγής της κατηγορίας αναπηρίας. Ανάλογα με τον τύπο της πάθησης, ο έλεγχος αυτός γίνεται κάθε ένα έως τρία έτη, έως ότου ο δικαιούχος να φτάσει στην κανονική ηλικία συνταξιοδότησης. Οι δικαιούχοι σύνταξης για μη αναστρέψιμη αναπηρία, καθώς και οι δικαιούχοι των οποίων η ηλικία απέχει λιγότερο από πέντε χρόνια από την κανονική ηλικία συνταξιοδότησης και συμπληρώνουν πλήρη περίοδο εισφορών εξαιρούνται από την υποχρέωση του περιοδικού ελέγχου. Η αξιολόγηση μπορεί επίσης να γίνεται με αίτηση του ενδιαφερόμενου, εφόσον η κατάσταση της υγείας του έχει βελτιωθεί ή επιδεινωθεί.

Η πρόσβαση στην αποζημίωση φροντιστή γίνεται με τον ίδιο τρόπο που ισχύει για τη σύνταξη αναπηρίας.

Η σύνταξη αναπηρίας καταβάλλεται μέσω ταχυδρομείου ή τραπεζικώς.

Συντάξεις αναπηρίας (δεύτερος πυλώνας)

Οι ενδιαφερόμενοι πρέπει να ζητούν καταβολή του εφάπαξ ποσού από την εταιρεία συνταξιοδότησης που διαχειρίζεται το συνταξιοδοτικό ταμείο όπου έχουν ανοίξει τον ατομικό λογαριασμό τους.

Το εφάπαξ ποσό καταβάλλεται μέσω ταχυδρομείου ή τραπεζικώς.

Το δικαίωμά σας σε παροχές αναπηρίας όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Ο αρμόδιος φορέας της χώρας στην οποία αιτείστε σύνταξη αναπηρίας λαμβάνει υπόψη τις περιόδους ασφάλισης ή μόνιμης διαμονής που έχετε συμπληρώσει δυνάμει της νομοθεσίας άλλης χώρας της ΕΕ, της Ισλανδίας, του Λιχτενστάιν, της Νορβηγίας ή της Ελβετίας, εάν αυτό είναι απαραίτητο για τη θεμελίωση δικαιώματος παροχών αναπηρίας.

Οι παροχές αναπηρίας καταβάλλονται ανεξάρτητα από τον τόπο της προσωρινής ή μόνιμης κατοικίας σας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, την Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία ή την Ελβετία*. Οι απαραίτητοι διοικητικοί έλεγχοι και ιατρικές εξετάσεις γίνονται κατά κανόνα από τον αρμόδιο φορέα της χώρας στην οποία κατοικείτε. Σε ορισμένες περιπτώσεις, ενδέχεται να σας ζητηθεί να επιστρέψετε στη χώρα από την οποία λαμβάνετε τη σύνταξη

* Ορισμένες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και συνεπώς δεν «εξάγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

σας για να πραγματοποιήσετε εκεί τις εν λόγω εξετάσεις, εφόσον σας το επιτρέπει η κατάσταση της υγείας σας.

Κάθε χώρα εφαρμόζει τα δικά της κριτήρια για τον προσδιορισμό του βαθμού αναπηρίας. Κατά συνέπεια, ενδέχεται ορισμένες χώρες να αναγνωρίζουν για κάποιο πρόσωπο βαθμό αναπηρίας 70 %, ενώ σε άλλες χώρες το ίδιο πρόσωπο δεν θεωρείται διόλου ανάπηρο βάσει της εθνικής νομοθεσίας. Αυτό είναι αποτέλεσμα του γεγονότος ότι τα εθνικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης δεν εναρμονίζονται αλλά απλώς συντονίζονται από τις διατάξεις της ΕΕ.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

Κεφάλαιο VI: Συντάξεις και παροχές γήρατος

Πότε δικαιούστε παροχές γήρατος;

Συντάξεις γήρατος (πρώτος πυλώνας)

Κάθε ασφαλισμένος στο δημόσιο σύστημα συνταξιοδοτικών καθεστώτων (πρώτος πυλώνας) δικαιούται σύνταξη αναπηρίας (*pensie pentru limită de vârstă*), εφόσον πληροί τις προϋποθέσεις τόσο της κανονικής ηλικίας συνταξιοδότησης όσο και της ελάχιστης περιόδου εισφορών.

Η διαφορά των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης μεταξύ ανδρών και γυναικών διατηρείται: για τους άνδρες – 64 έτη και ένας μήνας την 1η Ιουλίου 2011, με αύξηση στα 65 έτη την 1η Ιανουαρίου 2015, ενώ για τις γυναίκες – 59 έτη και ένας μήνας την 1η Ιουλίου 2011, με αύξηση στα 63 έτη την 1 Ιανουαρίου 2030.

Ωστόσο, η ελάχιστη περίοδος εισφορών είναι η ίδια για άνδρες και γυναίκες, δηλαδή 13 έτη και 2 μήνες την 1η Ιουλίου 2011, με αύξηση στα 15 έτη την 1 Ιανουαρίου 2015.

Κατά τον υπολογισμό της περιόδου εισφορών λαμβάνονται υπόψη τυχόν περίοδοι άνευ εισφορών, όπως περίοδοι χορήγησης συντάξεων αναπηρίας ή αποζημιώσεων προσωρινής ανικανότητας προς εργασία, περίοδοι παρακολούθησης πανεπιστημιακών σπουδών με προϋπόθεση αποφοίτησης κ.λπ.

Ο ενδιαφερόμενος δικαιούται πλήρη σύνταξη γήρατος (*pensie pentru limită de vârstă cu stagiul complet de cotizare*), εφόσον πληροί τις προϋποθέσεις τόσο της κανονικής ηλικίας συνταξιοδότησης όσο και της πλήρους περιόδου εισφορών.

Η διαφορά της πλήρους περιόδου εισφορών μεταξύ ανδρών και γυναικών διατηρείται επίσης: για τους άνδρες - 33 έτη και 2 μήνες την 1η Ιουλίου 2011, με αύξηση στα 35 έτη την 1η Ιανουαρίου 2015, ενώ για τις γυναίκες - 28 έτη και 2 μήνες την 1η Ιουλίου 2011, με αύξηση στα 35 έτη την 1η Ιανουαρίου 2030.

Ειδικές προϋποθέσεις ισχύουν για ειδικές κατηγορίες ατόμων, όπως:

- όσοι έχουν καταβάλει εισφορές για βαρέα ή ανθυγιεινά επαγγέλματα ·
- όσοι είχαν αναπηρία προτού να αποκτήσουν καθεστώς ασφαλισμένου ·
- όσοι υπέστησαν πολιτικές διώξεις από το καθεστώς μετά την 6η Μαρτίου 1945, απελάθηκαν στο εξωτερικό ή υπήρξαν αιχμάλωτοι πολέμου.

Εφόσον πληρούνται οι ειδικές αυτές προϋποθέσεις, ο ενδιαφερόμενος δικαιούται σύνταξη γήρατος με μειωμένο όριο ηλικίας (*pensie pentru limită de vârstă cu reducerea vârstelor standard de pensionare*).

Ο ενδιαφερόμενος με τουλάχιστον 8 χρόνια επιπλέον της πλήρους περιόδου εισφορών δικαιούται πρόωρη συνταξιοδότηση (*pensie anticipată*), την οποία μπορεί να λάβει έως και 5 χρόνια νωρίτερα από την κανονική ηλικία συνταξιοδότησης.

Ο ενδιαφερόμενος με έως 8 χρόνια επιπλέον της πλήρους περιόδου εισφορών δικαιούται μερική πρόωρη συνταξιοδότηση (*pensie anticipată parțială*), την οποία μπορεί να λάβει έως και 5 χρόνια νωρίτερα από την κανονική ηλικία συνταξιοδότησης.

Συντάξεις γήρατος (δεύτερος πυλώνας)

Ο συμμετέχων στο σύστημα των ιδιωτικά διαχειριζόμενων συνταξιοδοτικών καθεστώτων (δεύτερος πυλώνας) δικαιούται εφάπαξ πληρωμή, εάν δικαιούται σύνταξη γήρατος υπό τον πρώτο πυλώνα.

Οι κανόνες αυτοί ισχύουν προσωρινά. Εκκρεμεί η ψήφιση νόμου σχετικά με την οργάνωση και τη λειτουργία του συστήματος πληρωμών των ιδιωτικών συντάξεων.

Τι καλύπτεται;

Συντάξεις γήρατος (πρώτος πυλώνας)

Η σύνταξη γήρατος του πρώτου πυλώνα υπολογίζεται και καταβάλλεται σε μηνιαία βάση μέσω συστήματος μοριοδότησης.

Η σύνταξη καθορίζεται από τη διάρκεια της περιόδου εισφορών και από το ύψος των αποδοχών (στοιχεία μεταβλητά για κάθε ενδιαφερόμενο), καθώς και από την αξία του μορίου σύνταξης (που είναι σταθερή για όλους τους συνταξιούχους).

Το μηνιαίο ποσό ισούται με εκείνο των μηνιαίων ακαθάριστων αποδοχών του ενδιαφερόμενου διαιρεμένο με το αντίστοιχο των μέσων ακαθάριστων αποδοχών.

Το ετήσιο ποσό ισούται με το άθροισμα των μηνιαίων ποσών ενός έτους διαιρεμένο με το δώδεκα. Ο ενδιαφερόμενος συγκεντρώνει επίσης πλασματικά ετήσια ποσά για περιόδους άνευ εισφορών.

Το ετήσιο μέσο ποσό ισούται με το άθροισμα των επιμέρους ετήσιων ποσών διαιρεμένο με τον αριθμό που αντιστοιχεί στην πλήρη περίοδο εισφορών.

Το ποσό της σύνταξης γήρατος υπολογίζεται ως το ετήσιο μέσο ποσό πολλαπλασιαζόμενο με την αξία του μορίου σύνταξης.

Η σύνταξη γήρατος με μειωμένο όριο ηλικίας, η πρόωρη συνταξιοδότηση και η μερική πρόωρη συνταξιοδότηση υπολογίζονται με τον ίδιο τρόπο που υπολογίζεται και η σύνταξη γήρατος. Ωστόσο, οι περίοδοι άνευ εισφορών δεν λαμβάνονται υπόψη κατά τον υπολογισμό της πρόωρης συνταξιοδότησης και της μερικής πρόωρης συνταξιοδότησης. Στην περίπτωση της μερικής πρόωρης συνταξιοδότησης, το ποσό μειώνεται ανάλογα με τον αριθμό των μηνών που υπολείπονται μέχρι τη συμπλήρωση του ορίου ηλικίας.

Οι δικαιούχοι σύνταξης γήρατος και σύνταξης γήρατος με μειωμένο όριο ηλικίας μπορούν να διαθέτουν εισοδήματα από εργασία.

Οι δικαιούχοι πρόωρης συνταξιοδότησης και μερικής πρόωρης συνταξιοδότησης δεν μπορούν να διαθέτουν εισοδήματα από εργασία, με εξαίρεση όσα προέρχονται από τη θέση του δημοτικού συμβούλου ή του συμβούλου της κομητείας.

Ο συνταξιούχος μπορεί να ζητά εκ νέου υπολογισμό της σύνταξής του κάθε φορά που συμπληρώνει νέα περίοδο εισφορών.

Από 1ης Ιανουαρίου 2012, η αξία του μορίου σύνταξης αναπροσαρμόζεται ετησίως ώστε να αντιστοιχεί στο 100% του ποσοστού του πληθωρισμού συν το 50% της πραγματικής αύξησης των μέσων ακαθάριστων αποδοχών κατά το προηγούμενο έτος. Την 1η Ιουλίου 2011 η αξία του μορίου σύνταξης είναι 732.80 RON (173 ευρώ).

Η σύνταξη γήρατος, η σύνταξη γήρατος με μειωμένο όριο ηλικίας, η πρόωρη συνταξιοδότηση και η μερική πρόωρη συνταξιοδότηση μείον τις νόμιμες κρατήσεις υπόκεινται σε φορολογία εισοδήματος.

Συντάξεις γήρατος (δεύτερος πυλώνας)

Το εφάπαξ ποσό που υπολογίζεται και καταβάλλεται υπό τον δεύτερο πυλώνα ισούται με το καθαρό προσωπικό ποσό που συσσωρεύεται στον ατομικό λογαριασμό που είχε ανοίξει ο συμμετέχων στο συνταξιοδοτικό ταμείο.

Ο συμμετέχων δικαιούται το ποσό των εισφορών που έχει καταβάλει, μειωμένο κατά το ποσό των επιβαρύνσεων μεταβίβασης και των νόμιμων τελών.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση στις παροχές γήρατος;

Συντάξεις γήρατος (πρώτος πυλώνας)

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να υποβάλλουν αιτήσεις για σύνταξη γήρατος στα κατά τόπους γραφεία συντάξεων των κομητειών. Τα γραφεία συντάξεων των κομητειών υπάγονται στον εθνικό φορέα δημοσίων συντάξεων. Οι υπηρετούντες στον τομέα της άμυνας, της δημόσιας τάξης και της εθνικής ασφάλειας υποβάλλουν αιτήσεις για σύνταξη γήρατος στους αντίστοιχους επιμέρους συνταξιοδοτικούς φορείς.

Η πρόσβαση στη σύνταξη γήρατος με μειωμένο όριο ηλικίας, στην πρόωρη συνταξιοδότηση και στη μερική πρόωρη συνταξιοδότηση γίνεται με τον ίδιο τρόπο που ισχύει για τη σύνταξη γήρατος.

Η σύνταξη γήρατος καταβάλλεται μέσω ταχυδρομείου ή τραπεζικώς.

Συντάξεις γήρατος (δεύτερος πυλώνας)

Οι ενδιαφερόμενοι πρέπει να ζητούν καταβολή του εφάπαξ ποσού από την εταιρία συνταξιοδότησης που διαχειρίζεται το συνταξιοδοτικό ταμείο όπου έχουν ανοίξει τον ατομικό λογαριασμό τους.

Τα εφάπαξ ποσό καταβάλλεται μέσω ταχυδρομείου ή τραπεζικώς.

Το δικαίωμά σας σε παροχές γήρατος όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Οι διατάξεις της ΕΕ για τις συντάξεις γήρατος αφορούν αποκλειστικά τα κρατικά συνταξιοδοτικά συστήματα και όχι τυχόν εταιρικά, επαγγελματικά ή ιδιωτικά. Οι διατάξεις αυτές εγγυώνται ότι:

- Σε κάθε χώρα της ΕΕ (καθώς και στην Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία και την Ελβετία) όπου έχετε ασφαλιστεί, το ασφαλιστικό ιστορικό σας διατηρείται μέχρι να φτάσετε σε ηλικία συνταξιοδότησης στην εκάστοτε χώρα.
- Κάθε χώρα της ΕΕ (καθώς και η Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, η Νορβηγία και η Ελβετία) όπου έχετε ασφαλιστεί οφείλει να σας καταβάλει σύνταξη γήρατος, όταν φτάσετε σε ηλικία συνταξιοδότησης. Το ποσό που θα λαμβάνετε από κάθε χώρα εξαρτάται από τη διάρκεια της ασφαλιστικής κάλυψής σας σε αυτή.
- Η σύνταξή σας θα σας καταβάλλεται οπουδήποτε διαμένετε στην ΕΕ (και στην Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία ή την Ελβετία)*.

* Ορισμένες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και συνεπώς δεν «εξάγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

Οφείλετε να υποβάλετε την αίτησή σας στον φορέα συνταξιοδοτικής ασφάλισης της χώρας της ΕΕ (ή της Ισλανδίας, του Λιχτενστάιν, της Νορβηγίας και της Ελβετίας) όπου ζείτε, εκτός εάν δεν έχετε εργαστεί ποτέ εκεί. Σε τέτοια περίπτωση, πρέπει να υποβάλετε την αίτησή σας στη χώρα όπου εργαστήκατε για τελευταία φορά.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

Κεφάλαιο VII: Παροχές επιζώντων

Πότε δικαιούστε παροχές επιζώντων;

Συντάξεις επιζώντων (πρώτος πυλώνας)

Σύνταξη επιζώντος (*pensie de urmas*) δικαιούται όποιος είναι επιζών/ώσα σύζυγος ή τέκνο αποθανόντος, ο οποίος αποθανών, κατά τη στιγμή του θανάτου, ήταν συνταξιούχος ή δικαιούταν σύνταξη από το δημόσιο σύστημα συντάξεων (πρώτος πυλώνας).

Για να μπορεί να λάβει σύνταξη επιζώντος, ο επιζών ή η επιζώσα σύζυγος πρέπει να έχει φτάσει σε ηλικία συνταξιοδότησης και ο γάμος του/της με τον αποθανόντα να διήρκεσε τουλάχιστον δέκα χρόνια.

Ανεξαρτήτως ηλικίας, ο/η επιζών/ώσα σύζυγος δικαιούται σύνταξη επιζώντος εάν πάσχει από αναπηρία κατηγορίας I ή II, υπό την προϋπόθεση ότι ο γάμος διήρκεσε τουλάχιστον έναν χρόνο.

Ο/η επιζών/ώσα σύζυγος, ανεξαρτήτως ηλικίας, δικαιούται επίσης σύνταξη επιζώντος, εάν το εισόδημά του/της είναι χαμηλότερο από το 35% του υπολογιζόμενου μέσου όρου των ακαθάριστων αποδοχών του αποθανόντος και ανατρέφει τέκνο ηλικίας μέχρι 7 ετών. Εάν ο θάνατος έχει προέλθει από εργατικό ατύχημα ή επαγγελματική ασθένεια, ο/η επιζών/ώσα σύζυγος δικαιούται σύνταξη επιζώντος, εάν το εισόδημά του/της είναι χαμηλότερο από το 35% του υπολογιζόμενου μέσου όρου των ακαθάριστων αποδοχών του αποθανόντος.

Το τέκνο του αποθανόντος λαμβάνει σύνταξη επιζώντος εάν είναι ηλικίας έως 16 ετών (ή μέχρι τη μέγιστη ηλικία αποφοίτησης από εκπαιδευτικό ίδρυμα αλλά όχι άνω των 26 ετών) ή εάν πάσχει από αναπηρία οποιασδήποτε κατηγορίας και η αναπηρία αυτή έχει εκδηλωθεί μέχρι εντός των προαναφερθέντων ορίων ηλικίας.

Η διάρκεια χορήγησης της σύνταξης επιζώντος διαφέρει, είτε πρόκειται για μόνιμη είτε για προσωρινή σύνταξη, ανάλογα με τις προϋποθέσεις που πληρούνται.

Συντάξεις επιζώντων (δεύτερος πυλώνας)

Ο δικαιούχος που είναι επιζών συμμετέχοντας στο σύστημα των ιδιωτικά διαχειριζόμενων συνταξιοδοτικών καθεστώτων (δεύτερος πυλώνας) δικαιούται εφάπαξ ποσό εάν δεν είναι από μόνος του συμμετέχων στον δεύτερο πυλώνα.

Ο δικαιούχος δικαιούται να συσσωρεύει προσωπικά ποσά σε έναν ατομικό λογαριασμό εάν συμμετέχει επιπλέον στον δεύτερο πυλώνα.

Ο δικαιούχος δεν μπορεί να λαμβάνει σύνταξη (γήρατος ή αναπηρίας) πριν από τον θάνατο του συμμετέχοντος.

Οι κανόνες αυτοί ισχύουν προσωρινά. Εκκρεμεί η ψήφιση νόμου σχετικά με την οργάνωση και τη λειτουργία του συστήματος πληρωμών των ιδιωτικών συντάξεων.

Αποζημίωση εξόδων κηδείας (πρώτος πυλώνας)

Σε περίπτωση θανάτου ασφαλισμένου ή συνταξιούχου, το άτομο που επιβαρύνεται με τα έξοδα κηδείας μπορεί να λαμβάνει αποζημίωση εξόδων κηδείας (*ajutor de deces*).

Επίσης, ο ασφαλισμένος ή συνταξιούχος δικαιούται αποζημίωση εξόδων κηδείας σε περίπτωση θανάτου εξαρτώμενου μέλους της οικογένειάς του, το οποίο δεν είναι ασφαλισμένο.

Τι καλύπτεται;

Συντάξεις επιζώντων (πρώτος πυλώνας)

Η σύνταξη επιζώντος υπολογίζεται και καταβάλλεται σε μηνιαία βάση ως ποσοστό της σύνταξης γήρατος ή της σύνταξης γήρατος με μειωμένο όριο ηλικίας που καταβάλλεται στον αποθανόντα.

Ωστόσο, εάν ο αποθανών λάμβανε σύνταξη αναπηρίας, πρόωρη σύνταξη ή μερική πρόωρη σύνταξη ή εάν δικαιούταν οποιαδήποτε από αυτές, η σύνταξη επιζώντος υπολογίζεται ως ποσοστό της σύνταξης αναπηρίας κατηγορίας I.

Το ποσοστό αυτό ποικίλει ανάλογα με τον αριθμό των επιζώντων που δικαιούνται παροχές: 50% για έναν επιζώντα, 75% για δύο επιζώντες και 100% για τρεις ή περισσότερους επιζώντες.

Για τα ορφανά τέκνα και από τους δύο γονείς, η σύνταξη επιζώντος υπολογίζεται για κάθε γονέα και στη συνέχεια αθροίζεται.

Όταν πληροί τα κριτήρια και για άλλον τύπο σύνταξης, ο συνταξιούχος επιζών σύζυγος μπορεί να επιλέξει την ευνοϊκότερη σύνταξη.

Από 1ης Ιανουαρίου 2012, η αξία του μορίου σύνταξης αναπροσαρμόζεται ετησίως ώστε να αντιστοιχεί στο 100% του ποσοστού του πληθωρισμού συν το 50% της πραγματικής αύξησης των μέσων ακαθάριστων αποδοχών κατά το προηγούμενο έτος. Την 1η Ιουλίου 2011 η αξία του μορίου σύνταξης είναι 732.80 RON (173 ευρώ).

Η σύνταξη γήρατος μείον τις νόμιμες κρατήσεις υπόκειται σε φορολογία εισοδήματος.

Συντάξεις επιζώντων (δεύτερος πυλώνας)

Το εφάπαξ ποσό που υπολογίζεται και καταβάλλεται υπό τον δεύτερο πυλώνα ισούται με το κληρονομούμενο μερίδιο του καθαρού προσωπικού ποσού που συσσωρεύεται στον ατομικό λογαριασμό που είχε ανοίξει ο αποθανών στο συνταξιοδοτικό ταμείο.

Το ίδιο κληρονομούμενο μερίδιο μεταβιβάζεται από τον ατομικό λογαριασμό του αποθανόντος στον ατομικό λογαριασμό του δικαιούχου όπου αυτός συσσωρεύει τα προσωπικά του ποσά.

Ο δικαιούχος δικαιούται το κληρονομούμενο μερίδιο του συνολικού ποσού των καταβληθεισών εισφορών, μειωμένο κατά το ποσό των επιβαρύνσεων μεταβίβασης και των νόμιμων τελών.

Αποζημίωση εξόδων κηδείας (πρώτος πυλώνας)

Το Κοινοβούλιο καθορίζει τα ποσά των αποζημιώσεων για τα έξοδα κηδείας σε ετήσια βάση. Το ποσό που χορηγείται σε περίπτωση θανάτου ασφαλισμένου ή συνταξιούχου δεν μπορεί να είναι χαμηλότερο από τον υπολογιζόμενο μέσο όρο των ακαθάριστων αποδοχών και το ποσό που χορηγείται σε περίπτωση θανάτου εξαρτώμενου μέλους της οικογένειας που δεν είναι ασφαλισμένο δεν μπορεί να είναι χαμηλότερο από το ήμισυ του προαναφερθέντος ποσού.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση στις παροχές επιζώντων;

Συντάξεις επιζώντων (πρώτος πυλώνας)

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να υποβάλλουν αιτήσεις για σύνταξη επιζώντος στα κατά τόπους γραφεία συντάξεων των κομητειών. Τα γραφεία συντάξεων των κομητειών

υπάγονται στον εθνικό φορέα δημοσίων συντάξεων. Οι υπηρετούντες στον τομέα της άμυνας, της δημόσιας τάξης και της εθνικής ασφάλειας υποβάλλουν αιτήσεις για σύνταξη επιζώντος στους αντίστοιχους επιμέρους συνταξιοδοτικούς φορείς.

Η σύνταξη επιζώντος καταβάλλεται μέσω ταχυδρομείου ή τραπεζικώς.

Συντάξεις επιζώντων (δεύτερος πυλώνας)

Για να λάβετε το εφάπαξ ποσό ή να συσσωρεύσετε προσωπικά ποσά, πρέπει να διεκδικήσετε τα δικαιώματά σας από την εταιρεία συνταξιοδότησης που διαχειρίζεται το συνταξιοδοτικό ταμείο όπου έχετε ανοίξει τον ατομικό λογαριασμό σας.

Τα εφάπαξ ποσά καταβάλλεται μέσω ταχυδρομείου ή τραπεζικώς.

Αποζημίωση εξόδων κηδείας (πρώτος πυλώνας)

Για την αποζημίωση εξόδων κηδείας απευθύνεστε στα κατά τόπους γραφεία συντάξεων των κομητειών, στους αντίστοιχους ειδικούς φορείς, στον περιφερειακό οργανισμό απασχόλησης εργατικού δυναμικού ή στον εργοδότη, ανάλογα με το καθεστώς του αποθανόντος. Τα γραφεία συντάξεων των κομητειών υπάγονται στον εθνικό φορέα δημοσίων συντάξεων. Οι οργανισμοί απασχόλησης εργατικού δυναμικού των κομητειών υπάγονται στον εθνικό οργανισμό απασχόλησης εργατικού δυναμικού.

Οι αποζημιώσεις εξόδων κηδείας καταβάλλονται απευθείας στον δικαιούχο από έναν εκ των προαναφερθέντων φορέων.

Τα δικαιώματά σας σε παροχές επιζώντων όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Οι κανόνες που ισχύουν για τις συντάξεις επιζώντων συζύγων ή ορφανών τέκνων και για τα επιδόματα θανάτου είναι εν γένει οι ίδιοι με εκείνους που ισχύουν για τις συντάξεις αναπηρίας και γήρατος (βλ. κεφάλαια V και VI). Συγκεκριμένα, οι συντάξεις επιζώντων και τα επιδόματα θανάτου πρέπει να καταβάλλονται χωρίς μειώσεις, τροποποιήσεις ή αναστολές ανεξαρτήτως του τόπου κατοικίας του επιζώντος/ώσας συζύγου στην Ευρωπαϊκή Ένωση, στην Ισλανδία, στο Λιχτενστάιν, στη Νορβηγία ή στην Ελβετία*.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

* Ορισμένες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και συνεπώς δεν «εξάγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

Κεφάλαιο VIII: Παροχές για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες

Πότε δικαιούστε παροχές για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες;

Οι ασφαλισμένοι στο καθεστώς εργατικών ατυχημάτων και επαγγελματικών ασθενειών δικαιούνται βραχυχρόνιες παροχές σε περίπτωση εργατικού ατυχήματος ή επαγγελματικής ασθένειας.

Επισημαίνεται ότι οι μακροχρόνιες παροχές, όπως η σύνταξη αναπηρίας –εάν η αναπηρία είναι αποτέλεσμα εργατικού ατυχήματος ή επαγγελματικής νόσου– (βλ. κεφάλαιο V) ή η σύνταξη επιζώντος –εάν ο θάνατος οφείλεται σε παρόμοια αιτία– (βλ. κεφάλαιο VII) παρέχονται από το δημόσιο σύστημα συνταξιοδοτικών καθεστώτων.

Αποζημιώσεις προσωρινής ανικανότητας προς εργασία

Οι ασφαλισμένοι στο καθεστώς εργατικών ατυχημάτων και επαγγελματικών ασθενειών δικαιούνται αποζημίωση προσωρινής ανικανότητας προς εργασία (*indemnizație pentru incapacitate temporară de muncă*) εάν η προσωρινή ανικανότητα προς εργασία είναι αποτέλεσμα εργατικού ατυχήματος ή επαγγελματικής ασθένειας. Δεν υπάρχει προϋπόθεση ως προς την περίοδο εισφορών.

Η διάρκεια της αποζημίωσης είναι 180 ημέρες ανά έτος και μπορεί να παραταθεί μέχρι τις 270 ημέρες.

Αποζημιώσεις για προσωρινή αλλαγή θέσης εργασίας και μειωμένο ωράριο εργασίας

Οι ασφαλισμένοι στο καθεστώς εργατικών ατυχημάτων και επαγγελματικών ασθενειών δικαιούνται αποζημίωση για προσωρινή αλλαγή θέσης εργασίας (*indemnizație pentru trecerea temporară în alt loc de muncă*) εάν, λόγω εργατικού ατυχήματος ή επαγγελματικής ασθένειας, δεν είναι πλέον σε θέση να εργάζονται στη συνήθη θέση εργασίας, η οποία πρέπει να αλλάξει προσωρινά.

Προς τούτο πρέπει να πληρείται μια προϋπόθεση: το μηνιαίο μικτό εισόδημα του ασφαλισμένου στη νέα θέση εργασίας πρέπει να είναι χαμηλότερο από τον μέσο όρο των μηνιαίων ακαθάριστων αποδοχών που ελάμβανε κατά τη διάρκεια των τελευταίων έξι μηνών πριν από το ατύχημα ή την ασθένεια.

Οι ασφαλισμένοι στο καθεστώς εργατικών ατυχημάτων και επαγγελματικών ασθενειών δικαιούνται αποζημίωση για ωράριο μειωμένο κατά το ένα τέταρτο (*indemnizație pentru reducerea timpului de lucru cu o pătrime din durata normală*) εάν, λόγω εργατικού ατυχήματος ή επαγγελματικής ασθένειας, δεν είναι πλέον σε θέση να εργάζονται με ωράριο πλήρους απασχόλησης.

Η διάρκεια των αποζημιώσεων αυτών είναι 90 ημέρες ανά έτος.

Ιατρικές παροχές των εργαζομένων

Βλ. κεφάλαιο II.

Παροχές μόνιμης ανικανότητας

Βλ. κεφάλαιο V.

Παροχές επιζώντων και αποζημιώσεις εξόδων κηδείας

Βλ. κεφάλαιο VII.

Τι καλύπτεται;

Αποζημιώσεις προσωρινής ανικανότητας προς εργασία

Η αποζημίωση προσωρινής ανικανότητας προς εργασία υπολογίζεται και καταβάλλεται σε μηνιαία βάση σε ποσοστό που αντιστοιχεί στο 80% (ή στο 100% σε περίπτωση έκτακτων ιατρικών/χειρουργικών επεμβάσεων) του μέσου όρου των μηνιαίων ακαθάριστων αποδοχών που ελάμβανε ο εργαζόμενος κατά τη διάρκεια των τελευταίων έξι μηνών πριν από το ατύχημα ή την ασθένεια (ή κατά τη διάρκεια περιόδου μικρότερης των έξι μηνών).

Η αποζημίωση προσωρινής ανικανότητας προς εργασία μείον τις νόμιμες κρατήσεις υπόκειται σε φορολογία εισοδήματος.

Αποζημιώσεις για προσωρινή αλλαγή θέσης εργασίας και μειωμένο ωράριο εργασίας

Η αποζημίωση προσωρινής αλλαγής θέσης εργασίας υπολογίζεται και καταβάλλεται σε μηνιαία βάση ως η διαφορά μεταξύ του μέσου όρου των μηνιαίων ακαθάριστων αποδοχών που ελάμβανε ο εργαζόμενος κατά τη διάρκεια των τελευταίων έξι μηνών πριν από το ατύχημα ή την ασθένεια (ή κατά τη διάρκεια μικρότερης περιόδου) από την προηγούμενη θέση εργασίας και του μηνιαίου μικτού εισοδήματος του ασφαλισμένου από τη νέα θέση εργασίας.

Η αποζημίωση για ωράριο εργασίας μειωμένο κατά το ένα τέταρτο υπολογίζεται και καταβάλλεται σε μηνιαία βάση ως η διαφορά μεταξύ του μέσου όρου των μηνιαίων ακαθάριστων αποδοχών που ελάμβανε ο εργαζόμενος κατά τη διάρκεια των τελευταίων έξι μηνών πριν από το ατύχημα ή την ασθένεια (ή κατά τη διάρκεια μικρότερης περιόδου) από την εργασία πλήρους ωραρίου και του μηνιαίου μικτού εισοδήματός του από την εργασία μερικής απασχόλησης.

Και στις δύο περιπτώσεις, το ύψος της αποζημίωσης δεν μπορεί να υπερβαίνει το 25% του προαναφερθέντος μέσου μηνιαίου μικτού εισοδήματος.

Ιατρικές παροχές των εργαζομένων

Βλ. κεφάλαιο II.

Παροχές μόνιμης ανικανότητας

Βλ. κεφάλαιο V.

Παροχές επιζώντων και αποζημιώσεις εξόδων κηδείας

Βλ. κεφάλαιο VII.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση στις παροχές για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες;

Αποζημιώσεις προσωρινής ανικανότητας προς εργασία

Ο ενδιαφερόμενος μπορεί να ζητά την αποζημίωση προσωρινής ανικανότητας προς εργασία από τον εργοδότη του, εάν καλύπτεται από υποχρεωτική ασφάλιση (π.χ. μισθωτοί), ή από το γραφείο συντάξεων της κομητείας, εάν καλύπτεται από προαιρετική ασφάλιση (π.χ. αυτοαπασχολούμενοι).

Αποζημιώσεις για προσωρινή αλλαγή θέσης εργασίας και μειωμένο ωράριο εργασίας

Οι αποζημιώσεις για προσωρινή αλλαγή θέσης εργασίας και ωράριο μειωμένο κατά το ένα τέταρτο καταβάλλονται από τον εργοδότη.

Ιατρικές παροχές των εργαζομένων

Βλ. κεφάλαιο II.

Παροχές μόνιμης ανικανότητας

Βλ. κεφάλαιο V.

Παροχές επιζώντων και αποζημιώσεις εξόδων κηδείας

Βλ. κεφάλαιο VII.

Τα δικαιώματά σας σε παροχές για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Οι διατάξεις της ΕΕ σχετικά με τις παροχές για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες μοιάζουν πολύ με τις διατάξεις για τις παροχές ασθένειας (βλ. ενότητες II και III). Για την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως και για την Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία και την Ελβετία, εάν κατοικείτε μόνιμα ή προσωρινά σε χώρα άλλη από εκείνη στην οποία είστε ασφαλισμένοι για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες, δικαιούστε συνήθως, σε περίπτωση εργατικού ατυχήματος ή επαγγελματικής ασθένειας, υγειονομική περίθαλψη στη χώρα αυτή. Οι παροχές σε χρήμα καταβάλλονται συνήθως από τον οργανισμό στον οποίο είστε ασφαλισμένοι, ακόμη και αν κατοικείτε μόνιμα ή προσωρινά σε άλλη χώρα*.

Όταν πρέπει να πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις για να δικαιούστε παροχές για εργατικά ατυχήματα ή επαγγελματικές ασθένειες, ο φορέας στον οποίο είστε ασφαλισμένοι πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις περιόδους ασφάλισης, διαμονής ή απασχόλησης που έχετε συμπληρώσει βάσει της νομοθεσίας άλλης χώρας της ΕΕ, καθώς και της Ισλανδίας, του Λιχτενστάιν, της Νορβηγίας ή της Ελβετίας. Διασφαλίζεται έτσι ότι οι εργαζόμενοι δεν χάνουν την κάλυψη της ασφάλισης ασθένειας όταν αλλάζουν εργασία ή εγκαθίστανται σε άλλο κράτος.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

* Ορισμένες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και συνεπώς δεν «εξάγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

Κεφάλαιο ΙΧ: Οικογενειακά επιδόματα

Πότε δικαιούστε οικογενειακά επιδόματα;

Επιδόματα τέκνων

Τα τέκνα ηλικίας έως 18 ετών (ή μέχρι την ηλικία αποφοίτησης από τη δευτεροβάθμια ή μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση), που ζουν με τους γονείς τους και διαμένουν μόνιμα στη Ρουμανία, δικαιούνται κρατικό επίδομα τέκνων (*alocație de stat pentru copii*).

Μια οικογένεια, με δύο γονείς ή μονογονεϊκή, και με παιδιά ηλικίας έως 18 ετών δικαιούται επίδομα στήριξης οικογένειας (*alocație pentru susținerea familiei*) εάν:

- η οικογένεια ζει μαζί με το παιδί, το οποίο και συντηρεί,
- κερδίζει καθαρό εισόδημα ανά μέλος της οικογένειας χαμηλότερο από ορισμένο κατώτατο όριο,
- το παιδί παρακολουθεί κάποιου είδους εκπαίδευση αδιαλείπτως και δεν λαμβάνει βαθμό χαμηλότερο του οκτώ για κακή διαγωγή που οφείλεται σε απουσίες, εφόσον βρίσκεται σε σχολική ηλικία.

Επιδόματα ανατροφής τέκνων

Κάθε γονέας που διαμένει μόνιμα στη Ρουμανία δικαιούται αποζημίωση ανατροφής τέκνου (*indemnizație pentru creșterea copilului*), με όριο τους τρεις τοκετούς, εφόσον ζει μαζί με το παιδί, το οποίο και συντηρεί, και εφόσον λαμβάνει άδεια για την ανατροφή του παιδιού και έχει συμπληρώσει δωδεκάμηνη περίοδο φορολογήσιμου εισοδήματος πριν από τον τοκετό.

Ο δικαιούχος μπορεί να επιλέξει μεταξύ:

- άδειας και αποζημίωσης ανατροφής τέκνου μέχρι τη συμπλήρωση του πρώτου έτους ζωής του τέκνου,
- άδειας και αποζημίωσης ανατροφής τέκνου μέχρι τη συμπλήρωση του δεύτερου έτους ζωής του τέκνου.

Τι καλύπτεται;

Επιδόματα τέκνων

Το κρατικό επίδομα τέκνου εξαρτάται από την ηλικία του παιδιού: υπάρχει ένα ποσό για τα παιδιά ηλικίας έως 2 ετών (ή έως 3 ετών σε περίπτωση παιδιών με αναπηρία), και ένα ακόμη ποσό για τα παιδιά ηλικίας 2 ετών και άνω. Ωστόσο, σε περίπτωση παιδιών με αναπηρία ηλικίας τριών ετών και άνω, τα ποσά αυτά προσαυξάνονται κατά 100%. Το εν λόγω επίδομα καταβάλλεται σε μηνιαία βάση.

Το επίδομα στήριξης οικογένειας ποικίλει ανάλογα με τον αριθμό των παιδιών και με τα κατώτατα όρια εισοδήματος ανά μέλος της οικογένειας. Το εν λόγω επίδομα καταβάλλεται σε μηνιαία βάση.

Τα ποσά του κρατικού επιδόματος τέκνου και του επιδόματος στήριξης οικογένειας (συμπεριλαμβανομένων των κατώτατων ορίων εισοδήματος) αναπροσαρμόζονται από την κυβέρνηση.

Τα επιδόματα δεν υπόκεινται σε φορολογία εισοδήματος.

Επιδόματα ανατροφής τέκνων

Η αποζημίωση ανατροφής τέκνου υπολογίζεται και καταβάλλεται σε μηνιαία βάση, αντιστοιχεί δε στο 75% του μέσου καθαρού εισοδήματος του γονέα κατά τους τελευταίους 12 μήνες προτού να προκύψει η ανάγκη ανατροφής, με παράλληλη εφαρμογή κατώτατου και ανώτατου ορίου.

Σε περίπτωση πολλαπλού τοκετού, η αποζημίωση ανατροφής τέκνου αυξάνεται κατά 600 RON (142 ευρώ) ανά τέκνο, ξεκινώντας από εκείνο που γεννήθηκε δεύτερο.

Το κατώτατο και το ανώτατο όριο του τύπου υπολογισμού της αποζημίωσης ανατροφής τέκνων αναπροσαρμόζεται από την κυβέρνηση.

Η αποζημίωση ανατροφής τέκνου δεν υπόκειται σε φορολογία εισοδήματος.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση στα οικογενειακά επιδόματα;

Επιδόματα τέκνων

Ως γονέας που ενεργεί για λογαριασμό του παιδιού του, οφείλετε να ζητάτε το κρατικό επίδομα τέκνων από τις κατά τόπους δημοτικές αρχές.

Ως γονέας που ενεργεί για λογαριασμό της οικογένειάς του ή ως επικεφαλής μονογονεϊκής οικογένειας, πρέπει να απευθύνεστε στο ίδιο ίδρυμα για το επίδομα στήριξης οικογένειας.

Τα επιδόματα καταβάλλονται σε μηνιαία βάση μέσω ταχυδρομείου ή τραπεζικώς.

Επιδόματα ανατροφής τέκνων

Για την αποζημίωση ανατροφής τέκνου απευθύνεστε στις κατά τόπους δημοτικές αρχές.

Η αποζημίωση ανατροφής τέκνου καταβάλλεται μέσω ταχυδρομείου ή τραπεζικώς.

Το δικαίωμά σας σε οικογενειακά επιδόματα όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Τα χαρακτηριστικά και τα ποσά των οικογενειακών επιδομάτων ποικίλουν σημαντικά από το ένα κράτος στο άλλο*. Είναι επομένως σημαντικό να γνωρίζετε ποιο κράτος είναι υπεύθυνο να σας χορηγεί τα επιδόματα αυτά και ποιες προϋποθέσεις πρέπει να πληρούνται. Οι γενικές αρχές για τον προσδιορισμό της σχετικής νομοθεσίας διατίθενται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=849&langId=el>.

Η χώρα που είναι υπεύθυνη για την καταβολή των οικογενειακών επιδομάτων πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις περιόδους ασφάλισης που έχετε συμπληρώσει βάσει της νομοθεσίας άλλης χώρας της ΕΕ, καθώς και της Ισλανδίας, του Λιχτενστάιν, της Νορβηγίας ή της Ελβετίας, εάν αυτό είναι απαραίτητο ώστε να πληρούνται οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση του επιδόματος.

Εάν μια οικογένεια δικαιούται επιδόματα βάσει της νομοθεσίας περισσότερων της μίας χωρών, λαμβάνει κατά κανόνα τα υψηλότερα ποσά των παροχών που προβλέπονται βάσει της νομοθεσίας μίας από τις χώρες αυτές. Με άλλα λόγια, η οικογένεια αντιμετωπίζεται ωσάν όλα τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα να διέμεναν και να ήταν ασφαλισμένα στη χώρα με την ευνοϊκότερη νομοθεσία.

* Ορισμένες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και συνεπώς δεν «εξάγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

Τα οικογενειακά επιδόματα δεν μπορούν να καταβάλλονται εις διπλούν για την ίδια περίοδο και για το ίδιο μέλος της οικογένειας. Υπάρχουν κανόνες προτεραιότητας σύμφωνα με τους οποίους προβλέπεται η αναστολή των παροχών από μία χώρα μέχρι του ποσού εκείνων που καταβάλλονται από τη χώρα που είναι κατά βάση αρμόδια για την καταβολή τους.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

Κεφάλαιο X: Ανεργία

Πότε δικαιούστε παροχές ανεργίας;

Αποζημιώσεις ανεργίας

Ο εγγεγραμμένος άνεργος πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις: διαμονή στη Ρουμανία, έλλειψη εργασίας και έλλειψη εισοδήματος από αυτοαπασχόληση (ή εισόδημα από αυτοαπασχόληση χαμηλότερο από τον σχετικό κοινωνικό δείκτη), ηλικία μεταξύ 16 ετών και ορίου ηλικίας για χορήγηση σύνταξης γήρατος, ικανότητα προς εργασία, διαθεσιμότητα προς πρόσληψη, αναζήτηση εργασίας και εγγραφή στο γραφείο του οργανισμού απασχόλησης εργατικού δυναμικού της κομητείας.

Οι εγγεγραμμένοι άνεργοι που κατέστησαν ακούσια άνεργοι πρέπει να έχουν συμπληρώσει δωδεκάμηνη περίοδο εισφορών κατά τη διάρκεια των 24 μηνών πριν από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης ώστε να δικαιούνται αποζημίωση ανεργίας (*indemnizație de șomaj*) από το καθεστώς ασφάλισης ανεργίας.

Ωστόσο, δεν απαιτείται περίοδος εισφορών για τους αποφοίτους οι οποίοι, για τις πρώτες 60 ημέρες μετά το πέρας των σπουδών τους, δεν βρίσκουν εργασία.

Η διάρκεια της αποζημίωσης ανεργίας ποικίλει ανάλογα με τη διάρκεια της περιόδου εισφορών: 6 μήνες για περίοδο εισφορών μεταξύ ενός και πέντε ετών, 9 μήνες για περίοδο μεταξύ πέντε και δέκα ετών και 12 μήνες για περίοδο εισφορών από δέκα χρόνια και άνω. Για τους αποφοίτους, η διάρκεια καταβολής της αποζημίωσης είναι 6 μήνες.

Τι καλύπτεται;

Αποζημιώσεις ανεργίας

Η αποζημίωση ανεργίας καθορίζεται από τον σχετικό κοινωνικό δείκτη, το ύψος των αποδοχών και τη διάρκεια της περιόδου εισφορών.

Η αποζημίωση ανεργίας υπολογίζεται και καταβάλλεται σε μηνιαία βάση ως ποσοστό του σχετικού κοινωνικού δείκτη:

- 75% για περίοδο εισφορών ενός έτους και άνω ·
- 50% για τους αποφοίτους.

Για περίοδο εισφορών τριών ετών και άνω, επιπλέον ποσοστό του μέσου μικτού εισοδήματος της τελευταίας 12μηνιαίας περιόδου εισφορών προστίθεται στο βασικό ποσό:

- 3% για περίοδο εισφορών μεταξύ τριών και πέντε ετών ·
- 5% για περίοδο εισφορών μεταξύ πέντε και δέκα ετών ·
- 7% για περίοδο εισφορών μεταξύ δέκα και είκοσι ετών ·
- 10% για περίοδο εισφορών 20 ετών και άνω.

Η αποζημίωση ανεργίας δεν υπόκειται σε φορολογία εισοδήματος.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση στις παροχές ανεργίας;

Αποζημιώσεις ανεργίας

Για την αποζημίωση ανεργίας πρέπει να απευθύνεστε στους οργανισμούς απασχόλησης εργατικού δυναμικού των κομητειών. Οι οργανισμοί απασχόλησης εργατικού δυναμικού των κομητειών υπάγονται στον εθνικό οργανισμό απασχόλησης εργατικού δυναμικού.

Η αποζημίωση ανεργίας καταβάλλεται μέσω ταχυδρομείου ή τραπεζικώς.

Το δικαίωμά σας σε παροχές ανεργίας όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Αρμόδιο για τη χορήγηση παροχών ανεργίας είναι συνήθως το κράτος μέλος στο οποίο απασχολείστε. Ειδικές διατάξεις ισχύουν για τους μεθοριακούς εργαζόμενους και άλλους διασυνοριακούς εργαζόμενους, οι οποίοι έχουν διατηρήσει τον τόπο κατοικίας τους σε κράτος μέλος διαφορετικό από εκείνο στο οποίο εργάζονται.

Περίοδοι ασφάλισης ή απασχόλησης που έχουν συμπληρωθεί σε άλλες χώρες της ΕΕ, καθώς και στην Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία ή την Ελβετία, ενδέχεται να χρησιμοποιηθούν ώστε να πληρούνται οι προϋποθέσεις χορήγησης.

Εάν θέλετε να αναζητήσετε εργασία σε άλλη χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία ή την Ελβετία, μπορείτε υπό ορισμένες προϋποθέσεις να εξάγετε τις παροχές αυτές για ορισμένο χρονικό διάστημα*.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

* Ορισμένες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και συνεπώς δεν «εξάγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

Κεφάλαιο XI: Ελάχιστοι πόροι

Πότε δικαιούστε επίδομα λόγω ελάχιστων πόρων;

Κοινωνικό βοήθημα

Ένα άτομο ή μια οικογένεια που διαμένει στη Ρουμανία δικαιούται κοινωνικό βοήθημα (ajutor social) εάν:

- το μηνιαίο καθαρό εισόδημά τους είναι χαμηλότερο από το εγγυημένο ελάχιστο εισόδημα (venit minim garantat) και
- η κινητή και ακίνητη περιουσία τους εξαιρείται από τον κατάλογο των αγαθών που ικανοποιούν μη βασικές ανάγκες και, αντίστοιχα, περιλαμβάνεται στον κατάλογο των αγαθών που ικανοποιούν βασικές ανάγκες.

Ο ενδιαφερόμενος πρέπει να είναι ηλικίας τουλάχιστον 18 ετών.

Το κοινωνικό βοήθημα συνεχίζει να καταβάλλεται έως ότου ο δικαιούχος να μην πληροί πλέον τις προϋποθέσεις χορήγησης ή τις επακόλουθες υποχρεώσεις.

Τι καλύπτεται;

Κοινωνικό βοήθημα

Το κοινωνικό βοήθημα υπολογίζεται και καταβάλλεται σε μηνιαία βάση ως η διαφορά μεταξύ του εγγυημένου ελάχιστου εισοδήματος και του μηνιαίου καθαρού εισοδήματος.

Το ποσό του εγγυημένου ελάχιστου εισοδήματος διαφέρει ανάλογα με τον αριθμό των μελών της οικογένειας.

Για να λαμβάνεται υπόψη για τους σκοπούς του υπολογισμού του εγγυημένου ελάχιστου εισοδήματος, το μεμονωμένο άτομο ή μέλος οικογένειας πρέπει να πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις: να είναι ηλικίας μεταξύ 16 ετών και κανονικής ηλικίας συνταξιοδότησης, να μην φοιτά σε πλήρες πρόγραμμα σπουδών, να μην εργάζεται αλλά να είναι ικανό προς εργασία, και πρέπει επίσης να εγγραφεί στο γραφείο του οργανισμού απασχόλησης εργατικού δυναμικού της κομητείας και να μην αρνείται τυχόν προτάσεις για συμμετοχή σε προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης ή για κάλυψη θέσης εργασίας.

Το εγγυημένο ελάχιστο εισόδημα αναπροσαρμόζεται από την κυβέρνηση.

Το κοινωνικό βοήθημα δεν υπόκειται σε φορολογία εισοδήματος.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση στα επιδόματα λόγω ελάχιστων πόρων;

Κοινωνικό βοήθημα

Ο ενδιαφερόμενος –ενεργώντας για λογαριασμό του ή για λογαριασμό της οικογένειάς του- πρέπει να ζητά το κοινωνικό βοήθημα από τις κατά τόπους δημοτικές αρχές.

Το κοινωνικό επίδομα καταβάλλεται τοις μετρητοίς, από τα ταχυδρομεία ή τις τράπεζες.

Το δικαίωμά σας σε επιδόματα λόγω ελάχιστων πόρων όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Ορισμένες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και συνεπώς δεν «εξάγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

Ο συντονισμός των κανόνων της ΕΕ αφορά μόνο την κοινωνική ασφάλεια και όχι τα επιδόματα κοινωνικής πρόνοιας.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

Κεφάλαιο XII: Μακροχρόνια περίθαλψη

Πότε δικαιούστε μακροχρόνια περίθαλψη;

Η μακροχρόνια περίθαλψη δεν καλύπτεται από συγκεκριμένο ασφαλιστικό κλάδο αλλά από διαφορετικά καθεστώτα που καλύπτουν περιπτώσεις αναπηρίας, γήρατος και επαγγελματικών ατυχημάτων. Κατά συνέπεια, κύριοι δικαιούχοι είναι όσοι πάσχουν από αναπηρίες και οι ηλικιωμένοι, ενώ οι παρεχόμενες υπηρεσίες προσαρμόζονται στις ατομικές ανάγκες του δικαιούχου.

Παροχές μακροχρόνιας περίθαλψης για άτομα με αναπηρία

Τα άτομα με αναπηρία, δηλαδή εκείνα των οποίων το κοινωνικό περιβάλλον -ως μη προσαρμοσμένο στη σωματική, αισθητηριακή, ψυχολογική ή πνευματική αναπηρία τους- εμποδίζει ή περιορίζει την πρόσβασή τους στην κοινωνική δραστηριότητα επί ίσοις όροις με τα υγιή άτομα, δικαιούνται παροχές μακροχρόνιας περίθαλψης ανάλογα με τον βαθμό και το είδος της αναπηρίας τους.

Επομένως, ένα άτομο με αναπηρία, ανάλογα με τον βαθμό και το είδος της αναπηρίας αυτής, μπορεί να δικαιούται κατ' οίκον φροντίδα, μερική ή πλήρη περίθαλψη σε κέντρο φροντίδας και κοινωνικές παροχές σε χρήμα.

Οι παροχές μακροχρόνιας περίθαλψης χορηγούνται για όσο διάστημα διαρκεί η αναπηρία.

Παροχές μακροχρόνιας περίθαλψης για ηλικιωμένους

Οι ηλικιωμένοι που έχουν φτάσει σε κανονική ηλικία συνταξιοδότησης δικαιούνται παροχές μακροχρόνιας περίθαλψης ανάλογα με τον βαθμό της ανάγκης για φροντίδα.

Επομένως, ανάλογα με τον βαθμό ανάγκης για φροντίδα, ο ενδιαφερόμενος ηλικιωμένος ενδέχεται να δικαιούται κατ' οίκον φροντίδα, μερική ή πλήρη περίθαλψη σε κέντρο φροντίδας αλλά όχι κοινωνικές παροχές σε χρήμα.

Οι παροχές μακροχρόνιας περίθαλψης χορηγούνται για όσο διάστημα διαρκεί η ανάγκη για φροντίδα.

Τι καλύπτεται;

Παροχές μακροχρόνιας περίθαλψης για άτομα με αναπηρία

Η κατ' οίκον φροντίδα παρέχεται από προσωπικούς βοηθούς οι οποίοι παρέχουν φροντίδα και προστασία για διάστημα άνω των 24 ωρών.

Η μερική περίθαλψη σε κέντρο φροντίδας παρέχεται από κέντρα ημέρας, τα οποία παρέχουν κοινωνικές υπηρεσίες ενσωματωμένες στις αντίστοιχες ιατρικές και εκπαιδευτικές, καθώς και στις υπηρεσίες που αφορούν τη στέγαση, την απασχόληση του εργατικού δυναμικού και άλλες παρόμοιες υπηρεσίες για διάστημα έως 24 ώρες, ή από εξειδικευμένους προσωπικούς βοηθούς που παρέχουν φροντίδα και προστασία για διάστημα άνω των 24 ωρών (στην τελευταία περίπτωση, εκτός από την προϋπόθεση του βαθμού αναπηρίας, το άτομο με αναπηρία πρέπει να πληροί δύο ακόμα προϋποθέσεις: να μην έχει στέγη και να διαθέτει εισόδημα χαμηλότερο από τον μέσο καθαρό μισθό).

Η πλήρης περίθαλψη σε κέντρο φροντίδας παρέχεται από κέντρα φροντίδας (ήτοι, κέντρα περίθαλψης και βοήθειας, κέντρα ανάρρωσης και αποκατάστασης, κέντρα επανένταξης που παρέχουν προγράμματα επαγγελματικής επανένταξης, κέντρα εκπαίδευσης στις

δραστηριότητες της ανεξάρτητης ζωής, κέντρα κρίσεων, κέντρα κοινωνικών και εκπαιδευτικών υπηρεσιών, ομαδική στέγαση κ.λπ.), τα οποία παρέχουν κοινωνικές υπηρεσίες ενσωματωμένες στις αντίστοιχες ιατρικές και εκπαιδευτικές, καθώς και στις υπηρεσίες που αφορούν τη στέγαση, την απασχόληση του εργατικού δυναμικού και άλλες παρόμοιες υπηρεσίες για διάστημα άνω των 24 ωρών. Ο χρήστης των υπηρεσιών αυτών καλείται να πληρώσει σχετικό τέλος.

Οι πάσχοντες από αναπηρία έχουν επίσης πρόσβαση σε σειρά κοινωνικών παροχών σε χρήμα, ανάλογα με τον βαθμό και το είδος της αναπηρίας τους. Ορισμένες κοινωνικές παροχές σε χρήμα αφορούν ειδικά τα παιδιά και άλλες ειδικά τους ενήλικες. Οι κοινωνικές παροχές σε χρήμα δεν υπόκεινται σε φορολογία εισοδήματος.

Παροχές μακροχρόνιας περίθαλψης για ηλικιωμένους

Η κατ' οίκον φροντίδα ανατίθεται σε φροντιστές που παρέχουν κοινωνικές και κοινωνικο-ιατρικές υπηρεσίες για διάστημα άνω των 24 ωρών. Σχετικό τέλος χρήσης πρέπει να καταβάλλεται όταν ο ηλικιωμένος διαθέτει εισόδημα άνω ορισμένου ορίου.

Η μερική περίθαλψη σε κέντρο φροντίδας παρέχεται από κέντρα ημέρας, κέντρα νυκτός και άλλα εξειδικευμένα κέντρα για ηλικιωμένους, τα οποία παρέχουν κοινωνικο-ιατρικές υπηρεσίες για διάστημα έως 24 ώρες.

Η πλήρης περίθαλψη σε κέντρο φροντίδας παρέχεται από οίκους ευγηρίας, οι οποίοι παρέχουν κοινωνικές, κοινωνικο-ιατρικές και ιατρικές υπηρεσίες για διάστημα άνω των 24 ωρών. Σχετικό τέλος χρήσης πρέπει να καταβάλλεται όταν ο ηλικιωμένος διαθέτει ορισμένο εισόδημα και νόμιμους φροντιστές.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση στη μακροχρόνια περίθαλψη;

Παροχές μακροχρόνιας περίθαλψης για άτομα με αναπηρία

Οι αιτήσεις πρέπει να κατατίθενται στην αρμόδια δημοτική υπηρεσία ή στη γενική διεύθυνση της κομητείας που είναι αρμόδια για παροχές μακροχρόνιας περίθαλψης.

Ο βαθμός και το είδος της αναπηρίας αξιολογείται και πιστοποιείται από την επιτροπή αξιολόγησης ενηλίκων με αναπηρίες ή από την επιτροπή για την παιδική προστασία των κομητειών.

Η γενική διεύθυνση κοινωνικής πρόνοιας και παιδικής προστασίας, η επιτροπή αξιολόγησης ενηλίκων με αναπηρίες και η περιφερειακή επιτροπή για την παιδική προστασία των κομητειών υπάγονται στα κατά τόπους συμβούλια των κομητειών.

Παροχές μακροχρόνιας περίθαλψης για ηλικιωμένους

Για την παροχή μακροχρόνιας περίθαλψης πρέπει να απευθύνεστε στις κατά τόπους δημοτικές αρχές.

Το δικαίωμά σας σε μακροχρόνια περίθαλψη όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Οι παροχές μακροχρόνιας περίθαλψης υπάγονται επίσης στους κανόνες της ΕΕ για τον συντονισμό της κοινωνικής ασφάλισης, όπως οι παροχές ασθενείας. Οι παροχές μακροχρόνιας περίθαλψης σε χρήμα καταβάλλονται σύμφωνα με τη νομοθεσία της χώρας

στην οποία είστε ασφαλισμένοι, ανεξάρτητα από τη χώρα στην οποία διαμένετε προσωρινά ή μόνιμα.*

Οι παροχές μακροχρόνιας περίθαλψης σε είδος χορηγούνται σύμφωνα με τη νομοθεσία της χώρας στην οποία διαμένετε προσωρινά ή μόνιμα ωσάν να ήσαστε ασφαλισμένος στη χώρα αυτή.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

* Ορισμένες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και συνεπώς δεν «εξάγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

Παράρτημα I: Χρήσιμες διευθύνσεις και χρήσιμοι δικτυακοί τόποι

Λεπτομερείς πίνακες σχετικά με τα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης στη Ρουμανία και σε άλλα κράτη μέλη παρέχονται από τον δικτυακό τόπο του MISSOC:
<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=el&catId=815>

Για ζητήματα κοινωνικής ασφάλισης που αφορούν περισσότερες από μία χώρες της ΕΕ, μπορείτε να αναζητήσετε τον φορέα με τον οποίο επιθυμείτε να επικοινωνήσετε στον κατάλογο φορέων που διατηρεί η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και διατίθεται στη διεύθυνση:
<http://ec.europa.eu/social-security-directory>.

Λεπτομερέστερες πληροφορίες σχετικά με την κοινωνική ασφάλιση στη Ρουμανία μπορείτε να αναζητήσετε από τους ακόλουθους φορείς:

Υπουργείο Εργασίας, Οικογένειας και Κοινωνικής Προστασίας

Str. Dem. I. Dobrescu 2-4
Sector 1 București
Τηλ.: + 40 21 313 6267
<http://www.mmuncii.ro/ro/>

Υπουργείο Υγείας

Intr. Cristian Popișteanu 1-3
Sector 1 București
Τηλ.: + 40 21 307 2500
<http://www.ms.ro/>

Εθνικός φορέας συντάξεων και λοιπών δικαιωμάτων κοινωνικής ασφάλισης

Str. Latină 8
Sector 2 București
Τηλ.: + 40 21 316 9111
<http://www.cnpas.org/>

Εθνικός οργανισμός απασχόλησης εργατικού δυναμικού

Str. Avalanșei 20-22
Sector 4 București
Τηλ.: + 40 21 303 9839
<http://www.anofm.ro/>

Εθνικός φορέας ασφάλισης υγείας

Calea Călărășilor 248, Bl. S19
Sector 3 București
Τηλ.: + 40 800 800 950
<http://www.cnas.ro/>

Παράρτημα II: Ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές

Ορισμένες παροχές κοινωνικής ασφάλισης, οι λεγόμενες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα¹, παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου. Οι παροχές αυτές σε χρήμα δεν μπορούν επομένως να «εξαχθούν» σε περίπτωση εγκατάστασής σας σε άλλη χώρα της Ευρώπης, ακόμη και αν εξακολουθείτε να είστε ασφαλισμένος στη Ρουμανία.

Οι ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές για τη Ρουμανία είναι οι ακόλουθες:
(καμία)

¹ Βλ. παράρτημα Χ του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 883/2004, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 988/2009.